

наша свабода

№95(182) ВYДАЕЦЦА 3 25 ЛYТАГА 2000 ГОДА

3 ВЕРАСНЯ
2001 года
ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас:
220123, г.Мінск, а/я 103
тэл. 228-69-18, 210-02-53
E-mail:
NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

ПАДПІСКА
НА НАШУ СВАБОДУ!

Каб не шукаць кожную раніцу
нашу газету ў шапіках,
падпішыся на яе цяпер!
Падпіска на НАШУ СВАБОДУ
магчымая праз пошту! У любым
аддзяленні сувязі патрабуйце
падпісны каталог з індэксам
НАШАЙ СВАБОДЫ.

Наш падпісны індэкс –

63478

Прывазныя «выбаршчыкі»

У рэдакцыю НАШАЙ СВАБОДЫ патрапіла копія вельмі цікавага дакумента. Называецца ён «Праатакол паседжання арганізацыйнага камітэта па падрыхтоўцы і правядзенні сустрэчы прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Лукашэнка А.Р. з выбаршчыкамі 4 верасня 2001 г.». Папера датаваная 21 жніўня.

Дакумент вызначае ролю найвышэйшых чыноўнікаў беларускай дзяржавы ў падрыхтоўцы такой сустрэчы.

Касцюміраванне шоу

У скарачаным выкладанні сцэнар сустрэчы кандыдата ў прэзідэнты А.Лукашэнка з выбаршчыкамі выглядае так: па ўсёй Беларусі вертыкаль адбірае «правераных людзей» у адпаведнасці з разнарадкамі (узрост, пол, прафесія і г.д.). Спісы гэтых адселектованых выбаршчыкаў накіроўваюцца ў Лукашэнкаўскую адміністрацыю і Савет міністраў на зацвярджэнне. Адначасова адбіраюцца прадстаўнікі кішэнных «палітычных партыяў» і грамадскіх аб'яднанняў». Сталіцу, апроч таго, будзе прадстаўляць натоўп вайскоўцаў і міліцыянтаў.

4 верасня старанна адабраныя выбаршчыкі будуць збірацца ў аўтобусы і арганізавана, калонамі рушаць у Палац Рэспублікі. За тым, каб усе праходзіла гладка, будуць сачыць прэзідэнцкая адміністрацыя і міністэрства ўнутраных спраў. Міністэрства аховы здароўя будзе дабаць пра тое, каб усе запрашэнцы пачувалі сабе добра. Міністэрства замежных спраў запраціць замежных гасцей.

Заканчэнне на стар.4

Кому пошли миллионы комиссионных?

Экс-председатель правления
Национального банка Беларуси
Тамара Вишниковская отвечает на
вопросы о доходах и имуществе
первого президента Беларуси
Александра Лукашенко.

— В тот промежуток времени, когда я работала вместе с ним, никаких личных счетов у Лукашенко не было — ни в нашем государстве, ни за рубежом. На его фамилию никогда не оформлялась никакая собственность. Но экономическое пространство нашего государства сегодня не защищено законодательно — не регулируются очень многие операции. Например, когда за рубежом покупают крупные партии каких-то товаров, то выплачивается комиссионное вознаграждение — приблизительно 10 процентов от сделки. Вот эти десять процентов — кому они уходят, в чьи карманы, где они? Это законодательно никак не отражено. Это не наказывается — это то, с чем сейчас столкнулось общество в деле Павла Бородин. К нему невозможно применить никаких мер, потому что законодательство России не предусматривает наказания за получение комиссионных. То же самое у нас в республике: Беларусь закупает товаров в год приблизительно на 6 миллиардов долларов. А кто получает комиссионное вознаграждение — никто не знает.

Я думаю, что Лукашенко со своим декретом об обязательном декларировании доходов и имущества кандидатов в президенты может оказаться в ситуации, как в пословице: не рой другому яму — сам в нее попадешь.

Окончание на стр.5

Свабода, дабро, справядлівасць

Уладзімір Ганчарык заклікаў галасаваць толькі 9 верасня

Некалькі тысяч мінчукоў сабраліся 2 верасня на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску, каб пазнаёміцца з адзіным кандыдатам у прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Уладзімірам Ганчарыкам. Хоць Кастрычніцкая плошча наўмысна цалкам была запоўненая палаткамі школьнага кірмашу, людзі размясціліся паміж Палацам Рэспублікі і Палацам культуры прафсаюзаў.

Праз усе выступленні — і Уладзіміра Ганчарыка, і ягоных давераных асобаў — чырвонай ніткай праходзіў заклік прыйсці на ўчасткі для галасавання і аддаць свой голас за адзінага кандыдата непасрэдна 9 верасня. Датэрміновае галасаванне, якое ўлады арганізуюць з 4 верасня, дае бязмежную прастору для фальсіфікацыяў. Есць усе шанцы пера-

магчы, але дзеля перамогі трэба прагаласаваць у дзень выбараў, 9 верасня.

Выступ Уладзіміра Ганчарыка вельмі прыяна ўспрыняты прысутнымі, якія часта скандзіравалі «Ганчарык! Ганчарык!». Кандыдат уразіў чужоўным валоданнем як беларускай, так і рускай мовай — гэты факт таксама станоўча ўспрыняты мінчукамі. Адзіны кандыдат расказаў мінчукам пра найбольш прынцыповыя палажэнні сваёй перадвыбарнай платформы і адказаў на шматлікія пытанні ўдзельнікаў сустрэчы. Вось некаторыя выказванні па найбольш балючых праблемах, закранутых Уладзімірам Ганчарыкам.

Пра міліцыю. «Міліцыя ў нас будзе. Але будзе міліцыя, якая будзе павяжаць закон, міліцыя, сама абароненая законам; але не ЗУБРыня будзе разга-

няць, не лістоўкі здзіраць — яна будзе абараняць грамадзянаў, іх кватэры, іх дачы, іх машыны і змагацца з бандытамі — гэта намнога цяжэй, чым разганяць пікетны і мітынгі. Гэтага не будзе».

Пра знешнюю палітыку. «Мы зробім усе, каб у нас было больш сяброў, а не ворагаў — як на Захадзе, так і на Усходзе. І мы зробім тое, што запісанае ў Канстытуцыі 1994 года і цяперашняй Канстытуцыі, мы не адступім ні на ёту ад запісанага: Беларусь — незалежная дзяржава — яна такая і будзе, запісана, што Беларусь — дэмакратычная сацыяльная правая дзяржава — так і будзе».

Пра сапраўднасць дакументаў па знікненні палітычных апанентаў рэжыму.

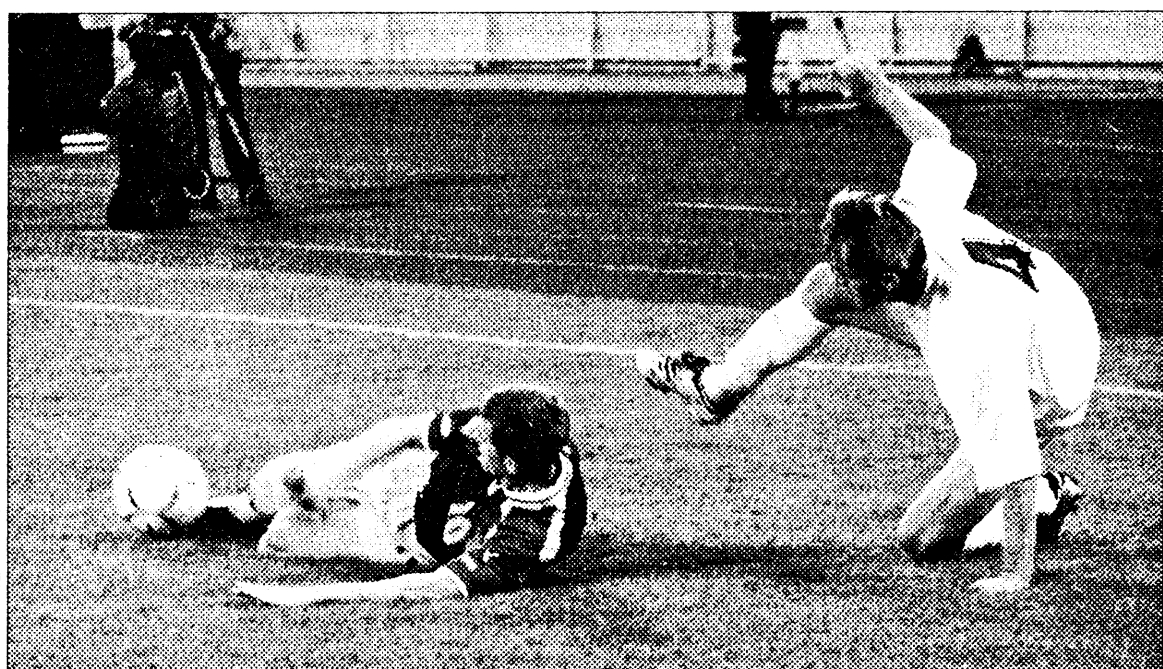
Заканчэнне на стар.3

Такі футбол нам не патрэбны

Міліцыі загадалі раздзяваць людзей

Трэба меркаваць, апошнімі двума тыднямі прозвішчы Аляксандра Лукашэнка і мэра Мінска Міхаіла Паўлава шмат разоў з'яўляліся ў газетных і тэлевізійных з'яўленнях. Асабліва ў сувязі з тым, што ў Мінску, уладу папросту пазбавілі многіх людзей магчымасці патрапіць на стадыён, каб на свае вочы, на свае нервы і на свае галасы падтрымаць родную каманду. Спартовая газета «Прэсбол» нават назвала такія дзеянні ўладаў ні больш ні менш «злачынствам супраць футбола».

Дарма многія заўзятары, і не толькі з Мінска, а прыязджаюць з усёй Беларусі, таўкліся і дзяжурныя гадзінамі і днямі каля касаў стадыёна «Дынама». Ужо за тыдзень да матча на вакенцах касаў віселі надпісы, што білетаў на футбол няма. А ўсё таму, што вольны продаж у самым разгары распараджэннем сталічнага мэра быў спынены. Такім чынам было распададзена толькі каля 25% квіткаў (усяго ж «Дынама» мае 40.000 месцаў). Большую іх частку размеркавалі па мінскіх прадпрыемствах (афіцыйнае тлумачэнне: каб футбол маглі

пабачыць працоўныя масы). Няўжо, на думку мінскіх чыноўнікаў, прыходзіць шыя купляць квітку да касаў «Дынама» і не народ зусім. Рэшта дасталася правахоўнікам (болей за 2 тысячы квіткаў), а таксама БПСМаўцам. Перакупшчыкі прадавалі «лішнія квітки» па кошыце ад 15 тысяч рублёў і вышэй. Усё гэта рабілася дзеля таго, каб сярод прысутных пераважалі тыя, хто падчас гульні мог бы шумна і шчасліва вітаць там Аляксандра Лукашэнка. Адміністра-

цыі заводаў павінны былі прасачыць за палітычнай надзейнасцю акупаваных шчасліўчыкаў. Кажуць, членам БПСМ нават раздалі шапачкі двух колераў, каб у выпадку гола ва ўкраінскую браму яны групаваліся так, каб атрымліваўся вялікі чырвона-зялёны сцяг. БТ атрымала заданне перадаць гэтую карцінку на ўсю краіну ў сваёй прамой трансляцыі.

Заканчэнне на стар.8

9 верасня, 20.05, Кастрычніцкая плошча

Лідэр АГП А.Лябедзька заклікаў прыхільнікаў адзінага кандыдата ад дэмакратычных сілаў Уладзіміра Ганчарыка прыйсці 9 верасня ў 20.05 на Кастрычніцкую плошчу Мінска, каб чакаць там вынікаў галасавання. У 20.00 9 верасня зачыняцца ўчасткі для галасавання і распачнецца падлік галасоў. Ён таксама заклікаў менчукоў прыйсці сюды 4 верасня ў 9.30 — перад пачаткам сустрэчы Аляксандра Лукашэнка са сваімі выбаршчыкамі ў Палац Рэспублікі. Лябедзька прапанаваў сустрэць прыхільнікаў Лукашэнкі партэатамі людзей, зніклых без вестак.

На выбары моладзь хоць і заляваць

Многім маладым людзям, мажліва, не ўдасца прагаласаваць на прэзідэнцкіх выбарах. Паводле звестак Беларускага Хельсінкскага камітэта, у ВНУ сталіцы збіраюцца рабіць захадзі, каб студэнты з'ехалі з горада на 9 верасня. Напрыклад, у Беларускім дзяржаўным універсітэце культуры з 6 па 12 верасня студэнтаў накіроўваюць на практыку. На перыяд выбараў інтэрнэт зачыняецца на рамонт, таму іншагароднім студэнтам давядзецца пакінуць Мінск.

Беларусы будуць галасаваць і за мяжой

Па звестках міністэрства замежных спраў, у спісах беларускіх грамадзянаў, якія маюць права ўдзельнічаць у прэзідэнцкіх выбарах за мяжой, 13.068 выбаршчыкаў. Гэта тыя, хто пражывае за межамі Беларусі альбо знаходзіцца там у доўгатэрміновай камандзіроўцы. Галасаванне для іх будзе арганізавана на 37 выбарчых участках у трох дзесятках краінаў.

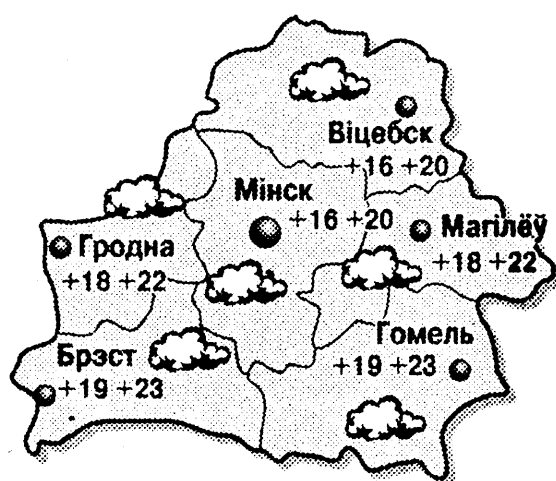
Памерла самая старая беларуска

У вёсцы Малыя Лязневічы, што на Навагрудчыне, памерла самая старая жыхарка Беларусі Фёкла Баброўская. Яна памерла ва ўзросце 118 гадоў. Ф.Баброўская пажыла ў трох стагоддзях і памятала жыццё пры цары, за польскім часам, 1917 год, Другую сусветную вайну. Мела прапраўнукаў.

Не ўсе грыбы ядомыя

Паводле дадзеных Рэспубліканскага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі, за 8-летніх месяцаў па краіне зарэгістравана 68 выпадкаў атручэння грыбамі. Усяго пацярпелі 96 чалавек, прычым 8 чалавек памерлі. Усе ад ужывання ў ежу бледнай паганкі.

НАДВОР'Е

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара
на «чорным рынку»

1470

МІЛІЦЫЯ

Трасуць студэнтаў

Супрацоўнікі міліцыі 31 жніўня спрабавалі канфіскаваць спецыяльны газетны «Беларуская маладзёжная» ў памяшканні грамадскай арганізацыі «Задзіночаньне беларускіх студэнтаў».

Прыкладна ў 16 гадзінаў супрацоўнікі Дзяржаўнага камітэта фінансавых расследаванняў і РУУС Савецкага раёна Мінска, не прад'явіўшы ніякіх дакументаў, увайшлі ў офіс арганізацыі. Яны спрабавалі канфіскаваць нядоўна прывезены з друкарні спецыяльны газетны «Беларуская маладзёжная», прысвечаны выбарам. Усяго ў памяшканні ЗБС захоўвалася каля 100 тысяч асобнікаў газеты.

Як распавядае кіраўнік ЗБС Крысціна Сідун, акрамя газет,

супрацоўнікі міліцыі спрабавалі канфіскаваць каля 1.000 звычайных футболак і календары з выбарчай сімволікай. Паводле словаў Сідун, канфіскацыю футболак супрацоўнікі міліцыі тлумачылі тым, што ў горадзе нібыта ўчынены крадзеж партыі падобных маек. Пасля разбору супрацоўнікі міліцыі паабяцалі ўсё вярнуць.

Верагодна, адэкватна ацаніўшы сітуацыю, супрацоўнікі міліцыі пакінулі памяшканне «Задзіночаньне беларускіх студэнтаў». Аднак актывісты гэтай маладзёжнай арганізацыі не выключаюць, што ўжо бліжэйшым часам супрацоўнікі міліцыі могуць вярнуцца, каб канфіскаваць газеты, календары і майкі.

Генадзь БАРБАРЫЧ

«Вясну» не знішчыш

31 жніўня праваабарончы цэнтр «Вясна» атрымаў адразу два папярэджанні, што дало падставы міністэрству юстыцыі ўсур'ёз разглядаць магчымасць ліквідацыі «Вясны». «Мінюст «наехаў» на нас па двух пытаннях. Першае: іх не задавальняе нашая дакументацыя. Яны злавлілі недзе бланкі на вылучэнне назіральнікаў без майго подпісу, на што я сказаў, мала хто якія бланкі можа падрабляць, развозіць ці падбіраць на сметніку. Тым не менш папярэджанне за гэта нам уліпілі. А другое, ім, маўляў, перадалі нейкія асобнікі спецыяльнага бюлетэня «Права на волю» ў колькасці з тысячай экзэмпляраў — яны па ўсёй Беларусі наладзілі нейкія тры тысячы экзэмпляраў паводле закона аб друку, незарэгістраваныя выданні, якім з'яўляецца і бюлетэнь «Права на волю», друкуюцца тыражом не больш за 299 экзэмп-

ляраў. — Р.Б.). На што зноў жа я сказаў: мала хто можа друкаваць спецыяльны, да якіх мы не маем ніякіх адносінаў», — заявіў НАШАІ СВАБОДЗЕ прэзідэнт праваабарончага цэнтра «Вясна» Алесь Бяляцкі.

«Вясна» здавацца не збіраецца. Нават калі арганізацыю ліквідуюць, людзей жа не закрываюць; будзем працаваць далей», — заявіў Алесь Бяляцкі.

Наступным днём каля 14 гадзінаў крымінальная міліцыя Мінска затрымала чатыры машыны, якія выехалі са штаб-кватэры БНФ, што месціцца на Варашэнкі, 8 у Мінску. Як сцвярджае А.Бяляцкі, «нейкія вар'яцкія галовы баяліся, што ўсе гэтыя машыны павяжуць нейкія агітацыйныя матэрыялы на футбол, таму ўсе машыны былі правяраныя, але нічога істотнага знойдзена не было».

Рыгор БУЯН

СПРАВА

Бізнесовы семінар

30 жніўня ў Мінску завяршылася праграма «Бізнес-тыдзень у Беларусі», арганізатарам якой выступілі прадстаўнікі Асацыяцыі бізнесменаў штата Вашынгтон (ЗША) і Нацыянальны дзяржаўны гуманітарны ліцэй імя Якуба Коласа пры садзейнічанні Мінскага сталічнага саюза прадпрыемстваў і работадаўцаў (МССПР).

Як паведаміў на прэс-канферэнцыі 31 жніўня прэзідэнт МССПР Уладзімір Карагін, у Беларусі гэты праект быў рэалізаваны ўпершыню. Праграма «Бізнес-тыдзень» была распрацаваная ў штаце Вашынгтон 25 гадоў таму, курс навування па ёй прайшлі больш як 30 тысяч чалавек. Праграма ўяўляе сабой семінар па прадпрыемстве для старша-

класнікаў, падчас якога 135 удзельнікаў мелі магчымасць дэталёва азнаёміцца з усімі аспектамі эканамічнай дзейнасці. У якасці трэнераў на семінары выступілі прафесійныя амерыканскія бізнесмены, прадстаўнікі вядомых кампаніяў з ЗША, напрыклад, «Boing» і «Майкрасофт», а таксама ўладальнікі сеткі супермаркетаў «7-11». У рамках праграмы амерыканскія прадпрыемствы наведвалі шэраг партнёўскіх прадпрыемстваў МССПР — такіх, як «Аква-Трайпл», Універсам «Юбілейны-92», СП «Белхардгруп» і рэстаран «Ракаўскі Бровар», дзе азнаёміліся з вынікамі вядзення паспяховай прадпрыемстваў дзейнасці на тэрыторыі Беларусі.

Вольга АСПЕНКА

Гей-парад напярэдадні выбараў

3 2 па 9 верасня ў Мінску пройдзе гей-фэстываль «Беларус Гей Прайд-2001». Арганізатарамі ўжо трэцяга падобнага мерапрыемства выступілі арганізацыя «Беларуская ліга Лямбда» (БЛЛ), часопіс «Форум-Лямбда» і ўсебеларускі сайт геяў і лесбіянак «Апагей» пры падтрымцы аргкамітэта гей-прайда Стасгольма (Швецыя).

Як паведаміў БелаПАН міжнародны сакратар БЛЛ Сяргей Тарпачоў, праграма фестывалю прадугледжвае правядзенне ў Мінску семінараў з удзелам замежных і беларускіх дзеячаў гей-руху, канферэнцыяў, культур-

турных і грамадскіх акцыяў. У прыватнасці, пройдуць вечар паэзіі, фотавыстава «Гей Саммер», паказ моды і фінал траўесці-конкурсу «Міс Дзіва-2001». Акрамя гэтага, у межах фестывалю комплекс «Трасцянец» плануецца правесці мітынг «Геі супраць фашызму». Запланаванае таксама правядзенне параду кахання, удзельнікі якога пройдуць ад Белдзяржцырка да сквера каля Адміністрацыі прэзідэнта.

Чакаецца, што на фестываль прыбудуць госці са Швецыі, Галандыі і ЗША.

БелаПАН

ТЭНДЭНЦЫ

Апаганены Суво́раў

Праціўнікі шанавання памяці расійскага генералісімуса Аляксандра Суво́рава спрабавалі зноў ліквідаваць ягоны помнік на аднайменнай вуліцы ў Віцебску, ля ўваходу ў будынак ваеннага камісарыята.

Ноччу 30 жніўня помнік быў перакрулены на зямлю, а шыльдачка з надпісам «А.В.Суво́раў» знікла. Па інфармацыі мясцовага актывіста Кансерватыўна-хрысціянскай партыі-БНФ Барыса Хамайдзі, ранішай на падмурку помніка былі знойдзеныя

бутылкі 3-пад гарэлкі «Маскоўская» і «Цар», якія ляжалі крыж-накрыж. Папярэдняе спраба ліквідацыі помніка, напэўна, Хамайда, была ажыццёўленая тры гады таму, у ноч на 1 верасня 1998 года. Тады бюст Суво́рава быў выкрадзены невядомымі і кінуты ў суседнім двары. Цяпер помнік генералісімусу, са слядамі пашкоджанняў, зноў стаіць на ранейшым месцы. Вінаватыя ў начным акце вандалізму не знойдзеныя.

Леанід СІМАНАЎ

Гэта вам не «Брат-2»

У мінскім клубе «Алькатрас» вечарам 31 жніўня адбыўся папярэдні паказ мастацкага фільма «Выпадак з пацаном», знятага незалежным творчым аб'яднаннем «Navinki home video» пры непасрэдным удзеле супрацоўнікаў рэдакцыі недзяржаўнай газеты «Навінкі». Прысутным быў паказаны рабочы варыянт фільма, які здымалі ў Мінску, а маніравалі ў Маскве. Чакаецца, што касеты з канчатковым варыянтам фільма пачнуць распаўсюджвацца ў Мінску з 3 верасня.

Сюжэт фільма, згодна з распаўсюджаным прэс-рэлі-

зам, такі: «Напярэдадні выбараў у адной з усходнееўрапейскіх краін» нармальны пачан Юра, сам таго не ведаючы, трапляе ў гушчу палітычных інтрыгаў». Як паведамляецца ў афішы, галоўную ролю — пачан — у фільме сыграў лідэр мінскай хардкорнай каманды «Сонца Мао» Юра Канавальчык. Сутнасць сваёй работы стваральнікі карціны растлумачылі так: гэта «своечасовы і неабходны» фільм, які яны, «дасціпныя і інтэлігентныя людзі», павінны былі зрабіць.

Маша ПЯТРОВА

СПОРТ

«Малады Фронт» супраць «Зубра»

У Мастах 30 жніўня адбыўся футбольны матч. Каманда мясцовага «Маладога Фронта» перамагла каманду «Зубра» з лікам 3:1. Гульня адбылася ў рамках кампаніі «Выбірай!» Паглядзець матч сабралася каля 200 гледачоў. Ім раздаліся буклеты і каліяндарык з запрашэннем прыняць удзел у прэзідэнцкіх выбарах. Наступнай акцыяй мастоўскай моладзі стане заплыў па Нёмане на матарных лодках пад заклікам «Выбірай!».

Сяргей МАКСІМОВІЧ

МАСТАЦТВА

Філатэлічны Шагал

75 філатэлічных мініячур, прысвечаных творчасці Марка Шагала (1887-1985 гады), выпушчана ў свеце за 40 гадоў.

Першую паштовую марку з рэпрадукцыяй славутага мастака выдала Францыя ў 1961 годзе. На ёй прадстаўлены твор майстра «Жаніх і нявеста на фоне Эйфелевай вежы», якая захоўваецца ў Дзяржаўным музеі сучаснага мастацтва Цэнтра імя Жоржа Пампіду ў Парыжы.

У 1969 годзе ў Ніцы быў заснаваны Нацыянальны музей «Біблейскае пасланне Марка Шагала», дзе меркавалася сабраць яго творы на біблейскія сюжэты. У тым жа годзе ў Ізраілі

была выпушчана паштовая марка з рэпрадукцыяй карціны Шагала «Цар Давід». У 1973 годзе ў Ізраілі была ўведзена ў зварот серыя з 12 знакаў паштовай аплаты — «12 кален Ізраілевых», — на якіх узноўлены створаны мастаком вітражы пры медыцынскім цэнтры «Хадаса» ў Іерусаліме.

Прыкметна, што гэтыя 16 філатэлічных мініячур былі выпушчаны пры жыцці мастака. Звычайна такой пашаны ўдасцюваецца толькі манаршыя асобы, касманаўты і зрэдку — дзяржаўныя дзеячы.

Пазней у васьмі краінах свету было выпушчана яшчэ 159 знакаў паштовай аплаты, прыс-

вечаных творчасці Марка Шагала. Сярод іх — маркі і блокі Беларусі, выданыя ў 1993 і 1999 гадах. На іх адлюстраваны карціны мастака «Прагулка» і «Над Віцебскам», габелен над уваходам у музей «Біблейскае пасланне Марка Шагала» ў Ніцы і афорт «У часу толькі адзін твар», прадстаўлены на фоне Дома-музея Шагала ў Віцебску і будынку гарадской ратушы.

Акрамя таго, у 1998 годзе ў Беларусі была выпушчана паштоўка, на якой узноўлена марка з рэпрадукцыяй карціны Шагала «Над Віцебскам», Дом-музей і помнік мастаку ў Віцебску.

Марат ГАРАВЫ

ЛЮСТРАФАКТ

● Першы дзень у «храме ведаў». Каму — радасць, каму — слёзы

Назіральнікам уваход забаронены?

У Беларускі Хельсінкскі камітэт паступае інфармацыя ад назіральнікаў аб тым, што старшыні тэрытарыяльных выбарчых камісіяў пагражаюць ім нядопускам у памяшканне камісіі ў дзень выбараў. Пра гэта гаворыцца ў заяве прэс-службы БХК.

У прыватнасці, назіральніку А.Ведраву старшыня Пінскай гарадской камісіі па выбарах прэзідэнта Лявонцій Лемашэўскі заявіў, што ў гэты дзень назіральнікі не будуць дапушчаныя таму, што «паседжання не будзе, а камісія будзе займацца

тэхнічнай працай — зборам інфармацыі з участкаў».

Беларускі Хельсінкскі камітэт расцэнчвае падобныя дзеянні старшыняў выбарчых камісіяў па нядопуску назіральнікаў як парушэнні правоў назіральнікаў, устаноўленых артыкулам 13 Выбарчага кодэкса, і як грубае парушэнне прынцыпу адкрытасці выбараў.

«Адсутнасць адкрытасці выбараў можа прывесці да істотных парушэнняў і фальсіфікацыі вынікаў галасавання», — гаворыцца ў заяве БХК.

БелаПАН

КРЫМІНАЛ

Аўтавыкрадальнікі

30 жніўня супрацоўнікі Упраўлення па Брэсцкай вобласці Камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй пры МУС затрымалі злачынную групу (у складзе сямі чалавек), якая займалася выкраданнем аўтамабіляў і перапрадажам іх за межамі Беларусі.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе УУС Брэсцкага аблвыканкама, супрацоўнікі камітэта сумесна з калегамі з аддзела крымінальнага вышуку Брэсцкага РАУС выйшлі на жыхара вёскі Вялікія Радванічы, у гаражы якога знайшлі аўтамабіль «аўдзі» 1992 года выпуску, які быў скрадзены ў Брэсце 3 жніўня. Падчас апе-

ратыўна-вышуковых мерапрыемстваў у полі зроку міліцыі аказаўся яшчэ адзін жыхар гэтай вёскі, былы жыхар Грознага, раней судзімы за рабунак, а таксама два жыхары Брэста (у бацька і сын). Яны займаліся падобкай дакументаў і заменаў ідэнтыфікацыйных нумароў выкрадзеных аўтамабіляў. Былі затрыманыя таксама літовец і два грамадзяніны Расіі, якія прыехалі ў Брэст за падрыхтаванымі да адпраўкі аўтамабілямі. Пры іх знаходзіліся дакументы і рэгістрацыйныя нумары.

Па дадзеным факце ўзбуджаная крымінальная справа, вядзецца следства.

Валентіна КАЗЛОВІЧ

АБ'ЕКТЫЎНА
ПРА РЭАЛЬНАЕ

RR
РАДЫЕ РАЦЫЯ

НА СЯРЭДНІХ ХВАЛЯХ
1080 кГц (490 м) 22:00-24:00
612 кГц (490 м) 07:00-11:00

НА КАРТКІХ ХВАЛЯХ
6035 кГц (49 м) 07:00-09:00
6180 кГц (49 м) 13:00-15:00
6010 кГц (49 м) 21:00-23:00

WWW.RACYJA.PL

220102, Менск, а/с 144

Свабода, дабро, справядлівасць

Закачэньне.
Пачатак на стар.

«Гэтая трагедыя звязаная з тым, што не проста зніклі людзі – зніклі вядомыя палітыкі, грамадскія дзеячы. Гэта Захаранка, гэта Ганчар, Красоўскі, многа няяснага з Завадскім, смерцю Майсёні і Карпенкі. Многа пытанняў ёсць яшчэ да ўлады. Я вельмі хацеў бы памыліцца... Я зрабіў усё, што мог бы любіць чалавек на маім месцы. Гэта сапраўдныя матэрыялы... Што ёсць рапарт Лапаціка – прызнаў ужо міністр унутраных спраў Навумаў; Алкаеў (начальнік СІЗА №1. – Р.Б.) пацвердзіў сваю інфармацыю – з ім была тэлефонная размова. Ёсць запіс інтэрв'ю здымачнай групе ГРТ Паўла Шарамета. На жаль, гэты запіс пасля асабістага ўмяшальніцтва Лукашэнкі тэлебачанне не паказала – яго паказваюць на Захадзе. Ёсць арыянал журналу, па якім выдаваўся гэты расстрэльны пісталет. У гэтых матэрыялах названыя імёны: былога дзяржаўнага сакратара Савета бяспекі Шэймана, які аддаваў загады па захопе гэтых людзей, тых, хто садзейнічаў гэтаму – былога міністра ўнутраных спраў Сівакова – а гэта людзі, якія працавалі непасрэдна пад кіраўніцтвам Лукашэнкі, – і выканаўцы гэтага злачынства – Паўлічэнкі. Я прапаноўваў, я прасіў, патрабаваў і дагэтуль патрабую – спадзяюся, што і вы падтрымліваеце гэтае патрабаванне: улада павінна правесці, прычым пажадана да 9 верасня, расследаванне гэтых злачынстваў. А не капіць ямы там, дзе – ведаюць – няма зніклых людзей. З'яўляюцца новыя сведкі, факты... Гэта я не магу расцаніць інакш, як уладзе ёсць што хаваць. Улада – злачынная».

Пра адказнасць за фальсіфікацыі. «Я хачу папярэдзіць тых, хто збіраецца фальсіфікаваць выбары. Вам прыйдзеца адказваць па законе – а гэта да 5 гадоў зняволення. І тут ні ў кога не дрогне рука, каб падпісаць такое рашэнне (я маю на ўвазе суддзяў) – вы павінны ведаць, што іх таксама будзе выбіраць народ, а не прызначаць».

Пра прыватную ўласнасць на зямлю. «У нас і сёння часткова існуе прыватная ўласнасць на зямлю, і мы зробім усё, каб чалавек, які б хацеў працаваць, а галоўнае – умеў, мог ці ўзяць у арэнду, ці купіць зямлю. Але я не магу і не буду гарантаваць – усё будзе рабіцца ў рамках закона, і, канечне, аб'явавага продажу

зямлі не будзе».

Пра палітычных вязняў. «Усім рэпрэсаваным па палітычных матывах мы адноўім добрае імя і іхнія законныя правы. Гэта будзе зроблена».

Пра войска. «У нас будзе харошае мабільнае забяспечанае войска, будзе скарачаны тэрмін тэрміновай службы, будзе альтэрнатыўная служба. І паступова пяройдзем на прафесійнае войска».

Пра лёс Лукашэнкі пасля перамогі У.Ганчарыка. «Калі ён не мае дачынення да гэтых злачынстваў, ён будзе жыць па законах Беларусі. Забяспечана».

У падтрымку адзінага кандыдата і з крытыкай цяперашняй улады жорстка выступіў паэт-выгнаннік Уладзімір Някляеў. «Яшчэ два гады таму, калі я заявіў, што Лукашэнка больш не прэзідэнт, а дыктатар, які парушыў Канстытуцыю, захапіў уладу, са школаў пачалі забіраць мае кніжкі, з радыё і тэлебачання пачалі здымаць песні. Але я напісаў столькі, што зняць усё не змоглі. І да гэтай пары гучыць па тэлебачанні песня «Мы першы бакал уздымем па праву за Беларусь, за нашу дзяржаву, за славу яе, за гордую славу – нам ёй даражыць». Гэтая песня была напісаная ў першыя гады нашай незалежнасці, калі здавалася, што Беларусь вольная, адродзіць сваю гордую славу. Але па нашым недаглядзе да ўлады прыйшоў Лукашэнка, і не ўступілі ў вольную сям'ю еўрапейскіх народаў, а ўступілі туды... не магу назваць гэтае слова – у балота, жабрацтва, галечу. Сем гадоў ва ўладзе Лукашэнкі – дзеці, якія нарадзіліся ў 94 годзе, сёння ўжо пайшлі ў школу. Гэта агромністы кавалак нашага жыцця, і калі азірнемся назад, што ўбачым: рэферэндумы нейкія, сходы, лыжныя паходы, лядовыя палацы, дзе гандлююць анучамі? Сённяшнія выбары падобныя на што заўгодна, толькі не на выбары. Гэта відавочная спроба Лукашэнкі, скарыстаўшы ўсю сваю неабмежаваную ўладу, прызначыць зноў самога сябе на пасаду прэзідэнта Беларусі. Але яму гэта не ўдасца зрабіць, калі мы пойдзем выбіраць», – заявіў Уладзімір Някляеў.

Старшыня БНФ «Адраджэньне» Вінцук Вячорка гаварыў пра надзённае – матч зборных Беларусі і Украіны 1 верасня. «Учора на футбольным матчы ў некалькіх сектарах маладыя людзі з Маладога Фронту шчыра хацелі вы-

казаць падтрымку сваёй камандзе сцягамі нашых старажытных колераў. Іх жорстка збілі. Іх вывалілі са стадыёна, у аднаго з іх – Івана Тамашэвіча разбітая да крыві галава. Замест футбола быў пастаўлены садысцкі спектакль сіламі АМОНа і сумна вядомага СОБРА. Спектакль для аднаго гледача, таго гледача, які, відаць, і на футбол ходзіць не дзеля футбола, а дзеля гэтай сумнеўнай радасці, якую адчувалі рымскія садысты падчас глядзятарскіх баёў...».

Экс-міністр абароны Павел Казлоўскі звярнуў увагу на амбіцыі Лукашэнкі: «У 1992 годзе быў прыняты закон аб усеагульным вайсковым абавязку, дзе вышэйшым вайсковым званнем у Беларусі было званне генерал-палкоўніка. Я настойваю на тым, каб вышэйшага звання не было: малая рэспубліка, невялікая прафесійная армія. І калі два дні назад, ці нават тры дні, я ўбачыў на экране тэлевізара незразумелага чалавека ў форме генерала, мне стала страшна. Мне было непрыемна, што нехта проста так можа апрануць генеральскую форму, якую ён не заслужыў... У сусветнай гісторыі былі 19 генералісімаў; і я зразумеў, што 20, напэўна, мяркуе стаць Лукашэнка».

Першы сакратар Партыі камуністаў Беларускай Сяргей Калякін упэўнены, што ў выпадку перамогі А.Лукашэнкі «нашыя дзеці будуць жыць у два разы горш, чым мы сёння». «І я не здзіўлюся, калі пасля гэтых выбараў мы атрымаем пажыццёвага прэзідэнта, як у некаторых сярэднеазіяцкіх рэспубліках. Я заклікаю вас прыйсці 9 верасня і прагаласаваць, галасаванне датэрмінова – гэта галасаванне за Лукашэнка, нават калі вы прагаласуеце супраць. Таму галасуем толькі ў дзень галасавання. Разам мы пераможам».

«У нас ёсць пункт адліку – 9 верасня. Я вельмі прашу вас, вашых блізкіх і родных: парайцеся з кім вы, бо мы галасуем не проста за сябе, мы галасуем за нашу будучыню, будучыню нашых дзяцей і ўнукаў. І правільны выбар – забяспечыць ім ужо з 10 верасня рух у бок нармальнага цывілізаванага справядлівага забяспечанага жыцця», – заклікаў мінчукоў Уладзімір Ганчарык. 10 верасня, заявіў У.Ганчарык, «мы сабяромся тут (на Кастрычніцкай плошчы. – Р.Б.), каб адсвяткаваць нашу перамогу», – упэўнены У.Ганчарык.

Рыгор БУЯН

Александр Григорьевич учится у Леонида Ильича

Александр Лукашенко, по-хоже, решил следовать примеру Брежневца, который, как известно, окончив войну полковником, за время своего правления обзавёлся маршальским мундиром с несметным количеством наград. У Александра Григорьевича наград пока меньше. Зато мундир ничуть не хуже. В него он и облачился на оперативно-тактических учениях «Неман-2001».

Судя по фуражке, Лукашенко имеет воинское звание генерал армии. Но в белорусской армии такое звание не предусмотрено: «потол-

ком» любого восначальника являются поганы генерал-полковника.

Хотя общественности известно, что г-н Лукашенко являлся всего лишь майором запаса. Впрочем, вполне возможно, что за время президентства звёздочек на погонах прибавилось. Присвоить президенту воинское звание «подполковник» вполне мог назначаемый им же министр обороны, а остальные (полковник, генерал-майор, генерал-лейтенант и генерал-полковник) – он сам лично.

Однако Лукашенко, по-хоже, и этого мало. Поэтому кто-то посо-

ветовал или он сам придумал себе довольно своеобразные поганы. По оформлению они очень схожи с маршальскими (наличие герба страны). Хотя не достаёт большой «звезды».

Так что остаётся только гадать, какое воинское звание на самом деле у Лукашенко. И даже умудрённые опытом армейские офицеры затрудняются определить, кто ими командует: отставной майор или самозванный генерал маршал.

Прессе-центр
Владимира Гончарика

Белорусский посол не так себя понял

Всего за десять дней до президентских выборов посол Беларуси в США подложил Александру Лукашенко большую свинью. «Не следует относиться к этим выборам как к абсолютно справедливым», – заявил Валерий Цепкало. Вероятно, дипломат хотел сказать что-то хорошее и не думал поднимать бунт против Лукашенко, но получилось как раз наоборот.

«Интерфакс» цитирует следующее неосторожное высказывание посла: «Александр Лукашенко обладает большими рычагами влияния, чем его оппоненты, и это можно считать преимуществом на предстоящих выборах главы государства». На действующего президента пресса обращает больше внимания, чем на его соперников, пояснил господин Цепкало. «И это свойственно не только Беларуси», – тут же попытался выкрутиться он. Но было поздно.

Агентства вынести в заголовок другую фразу: «Не следует относиться к этим выборам как к абсолютно справедливым».

Брифинг в белорусском посольстве был устроен в ответ на действия госдепартамента США. Из Вашингтона в Минск 29 августа пришла официальная бумага, критикующая гонения наблюдателей ОБСЕ, закрытия оппозиционных газет и прочие ущемления. Наверное, посол Беларуси хотел объяснить американцам простую вещь – точно так же, как нельзя воспринимать китайскую философию через категории Канта, неразумно

подходить к белорусским выборам с догмами демократии. Разные материи это. Американцы смотрят на свободу как прагматики, а белорусы, во всяком случае белорусский посол, – как конфуцианцы.

Господин Цепкало мог бы, конечно, выражаться попросту. Например, как глава ЦИК Беларуси Лидия Ермошина, которая в газете «Звязда» прямо заявила, что американских госдеп своей бумагой «озвучил политический заказ», выполнять который должны наблюдатели ОБСЕ. А господин Лукашенко, уже давно догадавшийся, что ОБСЕ приехал не наблюдать, а организовывать деятельность оппозиции, вовсе посла Вашингтона с наблюдателями куда подальше, объяснив, что американцам не хватает культуры.

«300 лет их цивилизации. У нас с вами – больше двух тысяч. Ну не доросли они до нашей цивилизации. Не умеют себя вести корректно», – сказал Лукашенко, тоже, видимо, сопоставляя конфуцианство (6 тыс. лет до н.э.) с американским прагматизмом (70-е гг. XIX в.). Однако глава дипломатической миссии Беларуси в США не мог позволить себе такую прямолинейность, потому что дотошные американцы наверняка бы заинтересовались, почему европейским наблюдателям нельзя помогать врагам Лукашенко, а российским политикам – Юганову, Селезневу, Яковлеву и Жириновскому – можно.

Когда корреспондент «Газеты.ру» обратился с таким вопро-

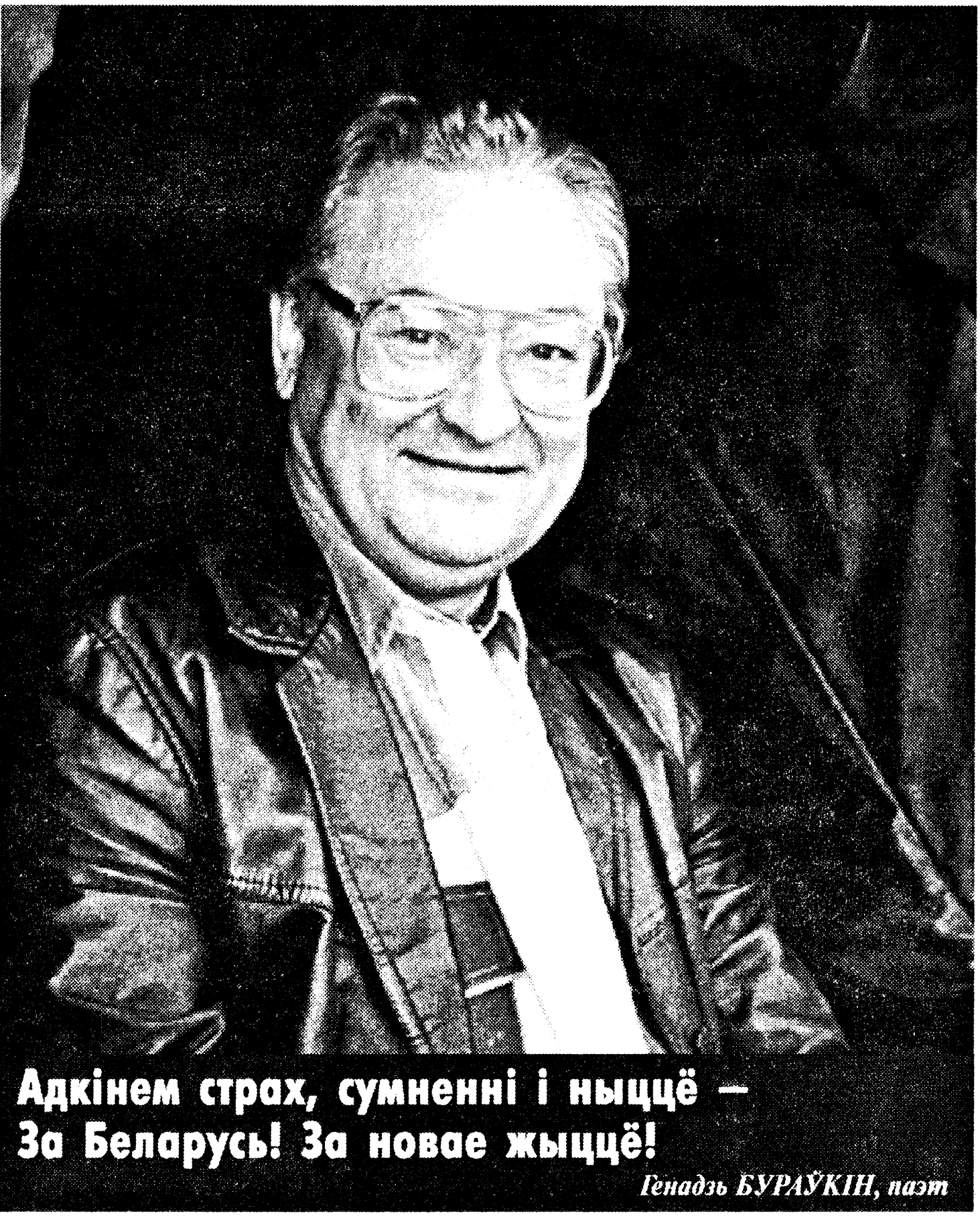
сом в белорусский ЦИК, там отказались отвечать. «Мы занимаемся соблюдением закона, а не политическими комментариями», – заявил начальник информационного отдела ЦИК Валерий Юревич. – Мы можем отреагировать только по факту поступления заявлений и жалоб. Вот, например, мы удовлетворили жалобу кандидата Гайдукевича и предоставили ему время на телевидении, чтобы опровергнуть выступления Жириновского (Жириновский обвинил Сергея Гайдукевича, лидера Либерально-демократической партии Беларуси, в расхищении спонсорских денег из арабских стран. – «Газета.ру»). А по поводу каких-то заявлений посла к нам с жалобой никто не обращался».

Будет ли кандидат оппозиции Владимир Гончарик использовать прометчивые высказывания государственного чиновника Цепкало в жалобе в ЦИК, «Газете.ру» выяснить не удалось.

Неофициальные комментаторы «Газеты.ру» допускают два варианта дальнейших событий – посла накажут и отзовут уже после второго тура президентских выборов (он в таком случае успеет попросить политического убежища) или историю с разоблачением несправедливых выборов спустят на тормозах, объяснив, что посла неправильно поняли. Второй вариант более вероятен. Белорусские власти показали, как это делается.

Gazeta.ru

ЧАС ВЫБІРАЦЬ! 9 ВЕРАСНЯ

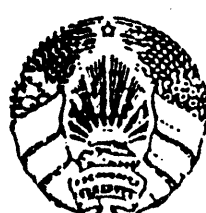
Адкінем страх, сумненні і ныццё –
За Беларусь! За новае жыццё!

Генадзь БУРАЎКІН, паэт

Адміністрацыя Прэзідэнта
Рэспублікі Беларусь

Администрация Президента
Республики Беларусь

ПРАТАКОЛ

21 августа 2001 г. № 16/1

г. Минск

ПРОТОКОЛ

г. Минск

заседания организационного комитета по подготовке и проведению встречи Президента Республики Беларусь Лукашенко А.Г. с избирателями 4 сентября 2001 г. (далее – встреча)

Председательствовал Мясникович М.В.

Присутствовали: Заметалин В.П., Хвостов М.М., Абрамович А.М., Сиваков Ю.Л., Гуляко Л.П., Зеленкевич И.Б., Подгайный М.В., Посохов С.А., Скворцов В.А., Голованов В.Г., Коробенко Л.П., Саламаха А.П., Макаревич А.Ф., Бригадин П.И., Матусевич Е.В., Петрушин М.А., Киселев А.И., Щурко А.С., Будай А.И., Лебедев В.М., Козулин А.В., Авласевич М.А., Чергинцев Н.И., Аверкина Г.К., Шинкарев В.В., Шингарев С.В., Михайлова Г.В., Юркевич Г.И., Соловьев Ю.В.

1. О порядке проведения встречи 4 сентября 2001 г.

1.1. Поручить Будай В.Н. и Коробенко Л.П. до 27 августа 2001 г. подготовить и представить Главе Администрации Президента Республики Беларусь (председателю оргкомитета) Мясниковичу М.В. программу-сценарий проведения встречи 4 сентября 2001 г. и порядок участия в ней Президента Республики Беларусь Лукашенко А.Г.

2. О приглашении участников встречи и обеспечении прибытия их в г. Минск

(Лебедев В.М.)

2.3. Поручить Петрушину М.А. совместно с Лебедевым В.М. до 23 августа 2001 г. определить состав участников встречи от г. Минска из числа военнослужащих и работников правоохранительных органов с учетом представительства руководителей республиканских органов управления.

2.4. Заместителю Главы Администрации Президента Республики Беларусь Сивакову Ю.Л. совместно с Министерством внутренних дел (Щурко А.С.), руководителями облисполкомов проработать маршруты организованного движения областных делегаций, порядок их сопровождения службами ГАИ, график прибытия к Дворцу Республики, определить пункты отдыха участников встречи во время передвижения делегаций по маршрутам, принять дополнительные меры для обеспечения общественного порядка в г. Минске в день проведения мероприятия.

2.5. Поручить Руденку В.А. и Ячку В.С. совместно с помощниками Президента Республики Беларусь – главными инспекторами по областям, г. Минску организовать регистрацию прибывших на встречу участников.

2.6. Министерству здравоохранения (Зеленкевич И.Б.) обеспечить медицинское обслуживание участников встречи 4 сентября 2001 г. во время передвижения делегаций по маршрутам и в период проведения встречи во Дворце Республики.

3. О приглашении иностранных гостей

(Хвостов М.М.)

4 Об обеспечении работы средств связи и оргтехники

(Будай А.И., Макаревич А.Ф.)

4.1 Министерству связи (Гончаренко В.И.):

4.1.1. обеспечить устойчивую работу 4 сентября 2001 г. средств связи, а также систем звукоусиления, в том числе контроль и регулирование работы микрофонов в зале;

4.1.2. организовать в день проведения мероприятия работу телефонов-автоматов городской и междугородной связи во Дворце Республики для обслуживания участников встречи.

4.2. Поручить Макаревичу А.Ф. совместно с Управлением делами Президента Республики Беларусь (Корбут Н.Н.), Аппаратом Совета Министров Республики Беларусь (Киселев А.И.) обеспечить:

4.2.1. достаточное количество оргтехники и соответствующих специалистов для обслуживания проводимого мероприятия, устойчивую работу оргтехники, стенографирование мероприятия;

4.2.2. изготовление типографским способом удостоверений-пропусков, а также вручение их участникам встречи.

5. Об оформлении зала, фасада Дворца Республики и прилегающей территории

(Петрушин М.А.)

5.1. Минскому горисполкому (Петрушин М.А.) совместно с Управлением делами Президента Республики Беларусь (Корбут Н.Н.) обеспечить оформление зала, сцены, интерьеров фойе и других помещений, фасада Дворца Республики и прилегающей территории.

7. О культурной программе для участников встречи

(Гуляко Л.П.)

7.1. Министерству культуры (Гуляко Л.П.) обеспечить подготовку и организацию 4 сентября 2001 г. для участников встречи концерта мастеров искусств (принять к сведению сообщение Гуляко Л.П., что выступление артистов будет организовано без финансовых затрат).

7.2. На основании статьи 45 Избирательного кодекса Республики Беларусь и Постановления Центральной комиссии Республики Беларусь по выборам и проведению республиканских референдумов от 17 августа 2001 г. «О разъяснении применения положений частей первой, шестой и седьмой статьи 45 Избирательного кодекса Республики Беларусь, предусматривающих проведение предвыборной агитации», а также в соответствии с просьбой Министерства культуры (Гуляко Л.П.) Управлению делами Президента Республики Беларусь (Корбут Н.Н.) решить вопрос предоставления на безвозмездной основе Дворца Республики 1–3 сентября 2001 г. для проведения репетиций концерта мастеров искусств.

Глава Администрации Президента Республики Беларусь,
председатель оргкомитета:

М.В. Мясникович

Прывазныя «выбаршчыкі»

Заканчэнне.
Пачатак на стар.1

Міністэрства сувязі – наладзіць добрую сувязь Палаца Рэспублікі з усёй Беларуссю, а таксама забяспечыць якасную працу гукаўзмацняльнікаў. Міністэрству культуры даручана забяспечыць удзельнікам мерапрыемства канцэртаў «майстроў мастацтваў».

Аналагічныя шоу нам падсоўваюць па некалькі разоў на год, таму нічога прынцыпова новага мы не пабачым. Піянеры і пенсіянеры адрэагуюць пра тое, як добра ім жыццё пры цяперашнім рэжыме, пасля чаго слёзна папросіць А.Лукашэнку застацца ля руля краіны назаўсёды. Прамая тэлетрансляцыя на БТ (а тое і на ўсіх каналах адразу) забяспечаная.

Колькі можа каштаваць такая акцыя?

Кандыдату прэзідэнты Аляксандр Лукашэнка атрымаў у Цэнтрыбаркама на правадзенне перадвыбарнай агітацыйнай сумы, эквівалентную 2.300 мінімальных

зарабках, – 17.250.000 беларускіх рублёў, або менш за 12.000 долараў. Паводле Выбарчага кодэкса, іншымі сродкамі кандыдат у прэзідэнты не мае права карыстацца.

Паўная частка гэтай сумы мусіла пайсці на друк каларовай перадвыбарнай праграмы кандыдата. Выкананая на якаснай паперы і аддрукаваная немалым накладам, гэтая праграма мусіла «з'есці», па ацэнках экспертаў-паліграфістаў, не менш за траціну агітацыйнага грашованага ліміту.

Такім чынам, застаецца каля 8.000 долараў. Але на такія грошы немагчыма забяспечыць правадзенне «форуму выбаршчыкаў». Мяркуючы па праграме, дзень 4 верасня мусіць вельмі дорага абысціся кандыдату А.Лукашэнку. Куды даражэй нават за агульную суму, выдаткаваную Цэнтрыбаркамам з бюджэту. А гэта ўжо прамое парушэнне Выбарчага кодэкса, якое можа пацягнуць і зніжэнне дыстанцыі кандыдата-парушальніка. Натуральна – у выпадку, калі Цэнтрыбаркам мае крышталёва-сумленную рэпутацыю.

Як лёгка можна пабачыць, у

аперацыі «Сустрэча» будуць задзейнічаныя сотні людзей. І не актывістаў-добраахвотнікаў, гатовых памерці з імем «Лукашэнка» на вузлах у барацьбе з ягонымі ворагамі. Сотні дзяржаўных служачых, якія атрымліваюць заробак з дзяржаўнага бюджэту – нашай з вамі кішэнні, – ахвяруюць не менш за адзін працоўны дзень на патрэбу аднаго з трох кандыдатаў у прэзідэнты.

Можа яны возьмуць адпачынак за свой кошт на гэты дзень, каб паспрыяць любімаму кандыдату? Не, ім залічаць гэты дзень як працоўны. Такім чынам, кандыдат у прэзідэнты А.Лукашэнка абрабаве беларускі народ як мінімум на некалькі соцень працоўных чалавека-дзён.

Улічым, што гэта будуць працоўныя дні не якіх-небудзь бібліятэкараў або выкладчыкаў, чые паслугі так нізка ацэньвае беларуская дзяржава. Кандыдат у прэзідэнты А.Лукашэнка на вачах ва ўсіх скрадзены заробак не менш як батальёна міліцыянтаў (і не шэраговых, а лейтэнантаў, капітанаў, палкоўнікаў...). Будуць скрадзеныя дзённыя заробкі кіраўніка прэзідэнцкай адміністрацыі і ягоных

намеснікаў, міністраў замежных спраў, сувязі, культуры, аховы здароўя, намесніка кіраўніка Мінскага гарвыканкама...

Натуральна, што сам міністр сувязі Уладзімір Ганчарэнка, да прыкладу, не будзе сам насіцца па Палацы Рэспублікі і правараць, як працуе кожны мікрафон. Ён гэта перадачыць сваім падначаленым, і сам будзе займацца толькі кантролем і наглядам. Такім чынам, паводле «прынцыпу піраміды» ў працу «сустрэчы кандыдата ў прэзідэнты з выбаршчыкамі» будуць уцягвацца ўсё новыя людзі. Яны таксама атрымліваюць заробак з бюджэту, і гэта значыць, што ў дзень 4 верасня беларускі бюджэт недалічыцца вельмі вялікіх сум. Яны таксама пойдучы на агітацыйныя мэты аднаго з трох кандыдатаў у прэзідэнты. Але пра гэта ніколі не здагадаецца Цэнтральная камісія па правадзенні выбараў і тым болей – Пракуратура Беларусі.

Роўныя правы для ўсіх кандыдатаў

Менавіта такія ўмовы гульні абавязвае беларускі Выбарчы

кодэкс. Але ці выконваецца гэта пункт закона?

Для кандыдата ў прэзідэнты Аляксандра Лукашэнкі стараюцца ўсё Савет міністраў, уся прэзідэнцкая адміністрацыя, усе гар-, рай- і аблвыканкамы, уся лукашэнкаўская «вертыкаль». Замест таго, каб займацца дзяржаўнымі справамі, усе яны разам ператварыліся ў пасажыраў вялікага агітацыйнага бронецягніка «Сярдзіты бацькі».

З гэтага, дарэчы, можна зрабіць дзве высновы. Першая – Беларусь знаходзіцца на краі бездані і з дня на дзень можна чакаць поўнага калапсу. Сапраўды – усё кіраўніцтва краіны самаўхілілася ад кіравання, і Беларусь ляжыць, як снежавы ком, невядома куды.

Але магчымая і іншая выснова: калі яны ўсе не працуюць, а агітуюць, і пры гэтым стан суперскладанай сістэмы «Рэспубліка Беларусь» не адчувае ніякіх змяненняў, то нафіг яны ўсе нам патрэбныя? Навошта мы ім усім плацім заробак? Ці не прасцей іх усіх адправіць на заслужаны адпачынак? Або злучыць назаўсёды ў тэатральна-агітацыйны калектыв і заслаць у суседнюю Расію.

Кандыдат у прэзідэнты

Уладзімір Ганчарык, які кандыдаваў у прэзідэнты Сяргей Гайдукевіч маюць цяпер поўнае права патрабаваць, каб і для іх у такой жа ступені расстараліся міністры і чыноўнікі. Бо інакш атрымліваецца парушэнне роўнасці правоў розных кандыдатаў. Тым не менш, У.Ганчарык і С.Гайдукевіч такога не патрабуюць.

Усё, што трэба кандыдатам – гэта каб улады не заміналі ім, не перашкаджалі ў правадзенні сустрэчы з выбаршчыкамі. Але і гэта замнога для пасажыраў «Сярдзітага бацькі».

Уладзіміру Ганчарыку ўстаўляюць палкі ў колы дзе толькі можна. Учора яму не дазволілі правесці сустрэчу з выбаршчыкамі – звычайнымі, не адабранымі, людзьмі з вуліцы – у Палацы Рэспублікі. Хацелі не дазволіць сустрэчу і побач з Палацам. А калі сустрэцца з кандыдатам ад аб'яднанай апазіцыі прыйшлі некалькі тысяч беларусаў, зрабілі ўсё, каб ускладніць правадзенне сустрэчы. Заціснулі грузавікамі плячоўку перад Палацам культуры прафсаюзаў, уключылі музыку – каб грывела на ўсю плошчу. Але сустрэча адбылася, нягледзячы на ўсе перашкоды.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

3 верасня 2001 года

Р О З Г А Л А С

5

Кому пошли миллионы комиссионных?

Окончание.
Начало на стр.1

— Вышли интервью Ивана Титенкова, который прямо говорит, что за деньги известного предпринимателя Логвинца покупались костюмы для президента...

— **А вы что-нибудь знаете об этих костюмах?**

— Александр Григорьевич очень часто на закрытых совещаниях упрекал банкиров, имея в виду прежде всего нас с премьером Чигирем, в том, что банкиры получают непозволительно огромные доходы от своей деятельности и живут не по средствам. «А вот лично я живу за счет государства и могу купить себе один костюм за государственные деньги», — заявлял Лукашенко. У меня была возможность ему сказать, что его-то костюм французский и стоит очень дорого. На что он ответил, что этот костюм ему купил Иван всего лишь за 70 долларов, хотя он стоит 1.100 долларов. Мол, Ивану удалось договориться и сбить цену, поэтому что он покупал в частном магазине. Отсюда я знаю, что Иван Титенков действительно покупал ему одежду и обувь. И если сегодня Титенков с Логвинцом перечислят то, что они купили для Лукашенко, то, я думаю, он может попасть в очень сложную ситуацию.

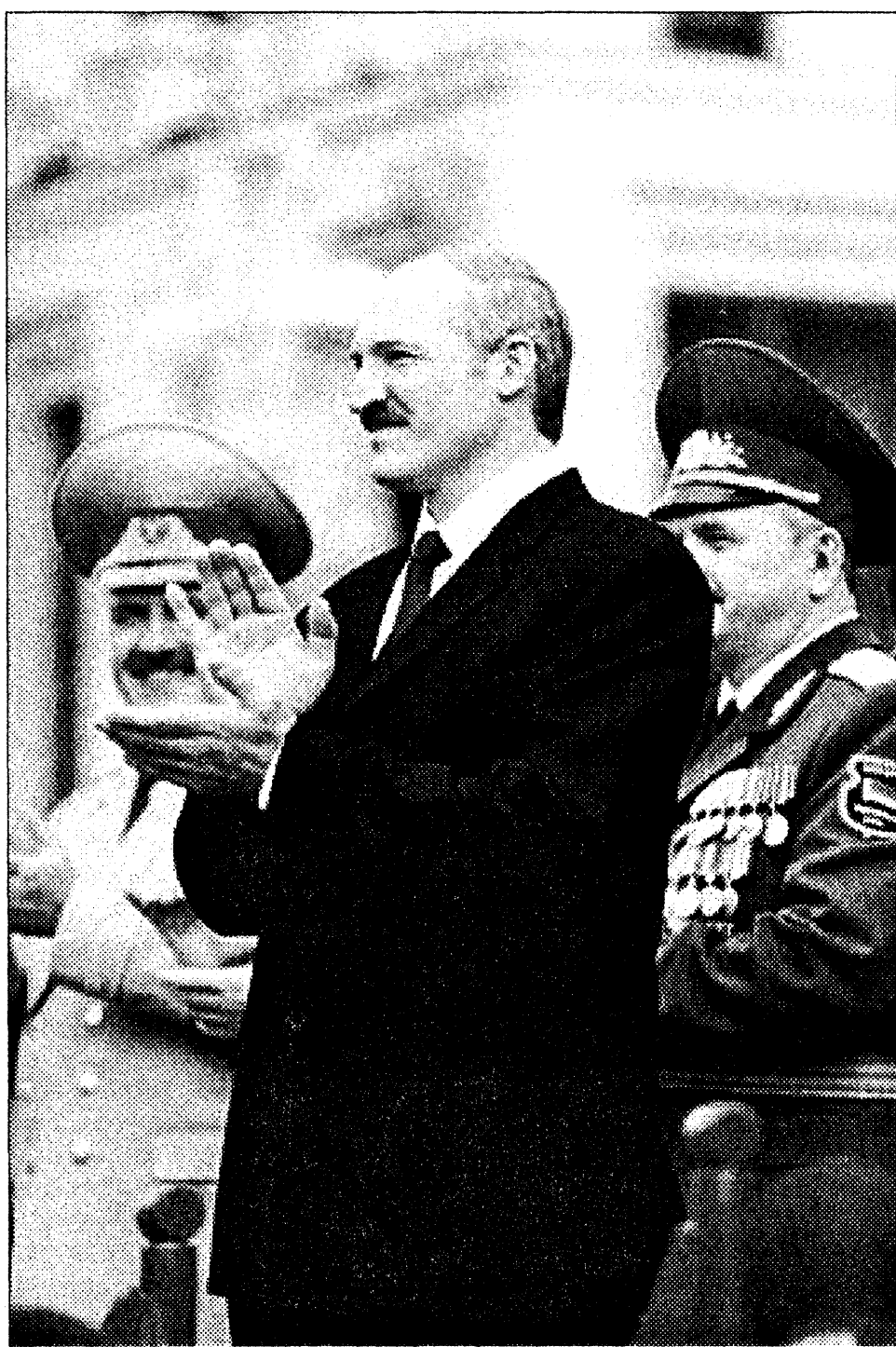
— **У Александра Григорьевича очень дорогие часы, очень дорогие запонки, очень дорогие галстуки. Я не думаю, что он купил их на свою зарплату.**

— Когда уходил Билл Клинтон с поста президента США, он за свои подарки заплатил 200 тысяч долларов, забрал их и уехал. Что будет платить и за что Александр Григорьевич? Как он отобразит свои часы, которые у него на руке и стоят несколько тысяч долларов? Что это? Чей это подарок? Это ему подарок или государство? Это никак не регулируется.

— **Но это подарки. А имущество у Лукашенко есть?**

— Положение дел в нашем государстве сегодня таково, что многие чиновники имеют огромнейшие доходы. Неверно представление о том, что общество очень бедное и никаких денег в государстве нет.

Лишь одна сделка, осуществленная фондом Махмуда Эсамбаева и фирмой «Торгэкспо», принесла 4,5 миллиарда долларов чистого дохода. Когда я принимала баланс Сберегательного банка, то 85 процентов валюты в банке не было. И до сих пор их

найти не могут.

То есть имеются огромнейшие деньги, но все эти деньги никогда не оформляются на зарубежных счетах на чьи-то фамилии. В крайнем случае это подставные фирмы, чье месторасположение можно отследить по воякам чиновников высшего ранга. Чаще всего это Сан-Марино, где очень часто бывают чиновники, это Куба, это Объединенные Арабские Эмираты. Если бы общество захотело, то все стало бы явным.

Республика Беларусь или Александр Лукашенко ведь ни разу не предложили подписать соглашение с Америкой, Англией или Германией о том, чтобы в случае возбуждения уголовного дела они предоставляли все данные по вкладам и счетам. Почему нет такой инициативы? Потому что это невыгодно.

Вся собственность, все вклады и счета — на подставных фирмах. Там очень трудно увидеть истинного владельца этих фирм.

— **Негосударственная пресса Беларуси пишет, что может быть и перуанский след, и даже югославский...**

— Я знаю, что в Югославии —

до того, как там развернулись военные действия, — хранились огромнейшие вклады на счетах фирм. Там хранились личные деньги многих чиновников. Но состоялась поездка в Белград на личном самолете президента, поехала очень большая команда — я писала об этом, — и эти деньги были оттуда вывезены в наличной форме. Я полагаю, что они и теперь в наличной форме хранятся в домашних сейфах.

— **Вы утверждаете, что часть этих денег — личные деньги Александра Лукашенко?**

— Я бы сказала так: команды Александра Лукашенко. Потому что вы никогда не найдете ни одной бумаги и ни одного счета, оформленного лично на Лукашенко. Но давайте посмотрим — две фирмы провозили водку и получили 4 с половиной миллиарда долларов дохода. Александр Григорьевич сам лично делал исключение для них, чтобы они не платили налоги в казну государства. Он дал отсрочку по уплате, но ничего не уплачено и сегодня.

Скажите, если он знает, что получена прибыль в 4 с половиной миллиарда, — он что, не знает, у кого эти деньги? И что он вот так просто согласился подарить эти деньги кому-то и никак не сопоставил лично с этим? Я, например, в это не верю.

— **Что вы думаете о разоблачениях, сделанных бывшим управделами президента Иваном Титенковым?**

— Я знаю, что Иван Иванович был очень четким исполнителем и волю президента всегда выполнял четко. Оставались ли у него лично деньги после выполнения команд — мне сказать трудно. Я могу только исходить из своего собственного опыта сказать. Как-то Лукашенко пригласил меня к себе и сказал, что надо поддержать футбольную команду «Динамо» — «нужно приблизительно 150 тысяч долларов, чтобы эта команда поднялась, и я прошу найти эти деньги». Он ведь не спрашивает, где можно найти эти деньги, у кого их можно взять. Естественно, мы «находили» эти деньги у предпринимателей и

всегда отдавали их все по команде — куда и сколько. Я думаю, у Титенкова вряд ли что-то оставалось после выполнения таких команд Лукашенко.

Вообще же, здесь очень много возможностей для манипуляций, поскольку нет контроля в обществе, нет закона, который бы позволял вести полный контроль денежных потоков.

Вы знаете, что Александр Лукашенко издал за рубежом две книги на английском и французском языках — они реализованы, и вполне возможно, что у него есть доходы от издания этих книг.

В тот промежуток времени, когда я работала с Лукашенко, у него был резервный фонд президента Республики Беларусь, который утверждался парламентом и составлял в то время приблизительно 361 миллиард рублей. Но никогда никто не оговаривал, сколько из этого фонда он может тратить на свои личные нужды и сколько на общественные. Для того чтобы понять, много это или мало, я скажу, что в тот год на культуру планировалось 294 миллиарда рублей, на пограничные войска всего государства — 271 миллиард, на содержание органов госбезопасности — 280... То есть у него сосредоточена огромнейшая сумма. Тогда она наполнялась легально — например, Михаил Чигир отвечал за это как глава правительства.

Но есть, как я уже говорила, комиссионные вознаграждения. Например, когда проводятся тендеры. Я помню, что очень много споров было вокруг Волковысского цементного завода. Было огромное желание зарубежных инвесторов купить этот завод. Они предлагали комиссионные в 10 миллионов долларов. Это вознаграждение может идти в фонд Лукашенко, а может в чей-то личный карман. Оно может идти наличными, а может безналичными. Понимаете — нет контроля в государстве. Можно строить предположения, но документов никто никогда не найдет на имя Лукашенко. Это я говорю совершенно однозначно.

— **А деньги от продажи оружия? Титенков говорит, что оно шло в Турцию, в Ирак...**

— Что касается продажи оружия по контрактам, что позволено в рамках законодательства, деньги проходят сейчас через «Беларусбанк» и отражаются на его счетах. Но никто не мешает создать фирму, которая вообще никак не будет видна в Беларуси, — она регистрируется в той же Ливии, в тех же ОАЭ, и это отследить просто невозможно. Во всяком случае, невозможно, пока у власти находится Лукашенко. Как только он уйдет, естественно, это все будет видно. Потому что все равно существуют документы — откуда и что отгружалось, — существуют накладные. Потом это всплывет, но на сегодняшний день это практически невозможно.

— **То есть ничего до выборов не выявят?**

— Естественно, нет. Но если Титенков и Логвинцев назовут количество купленных ими для Лукашенко одежды и обуви, то он окажется в сложном положении. Александра Лукашенко хроника ведь фиксирует — в каком костюме, в каком галстуке, с каким часами он был. Он стал заложником документальных съемок, по которым можно отследить, в каком костюме и когда он был.

Агентство «Ю.С.Ньюс»
(www.yusnews.com)
из Лондона

Лідэр «Краю»: Углыніца пачаў нам дапамагаць пасля адстаўкі старшыні КДБ Мацкевіча

Спартова-патрыятычная арганізацыя КРАЙ www.spa-kraj.org у сваім нядаўнім інтэрв'ю паведаміла пра тое, што супрацоўнік беларускага КДБ Генадзь Углыніца дапамагаў расследаванню «гучных справаў», якое вяла гэтая арганізацыя. КРАЙ заявіў, што адзін з ейных лідэраў Андрэй Жарнасек ня мае адносінаў да беларускага КДБ. Арганізацыя прызнае, што яна вяла ўласнае расследаванне «гучных справаў», у выніку чаго пад Бягомляй і былі знойдзены сляды захавання аўтамабілю і, магчыма, Ганчара і Красоўскага. Сёння на сайце спартова-патрыятычнае арганізацыі КРАЙ было апублікавана інтэрв'ю з адным з лідэраў КРАЮ Яўгенам Садоўскім, які адказвае на пытанні, якія датычаць скандальнага відэамагнэту, агучанага членам ягонага арганізацыі Жарнасекам і супрацоўнікам КДБ Углыніцам.

Пытаньне: Вашая арганізацыя апынулася ў цэнтры апошніх падзей, звязаных з выкраданнем людзей. Як адзін з кіраўнікоў вашай арганізацыі з'явіўся на знакамтай відэакасэце побач з афіцэрам КДБ?

Адказ: Апошнія чатыры месяцы арганізацыя вяла ўласнае расследаванне гэтых справаў. У выніку некалькіх мерапрыемстваў мы выйшлі на сведку гэтага злачынства, які даў нам інфармацыю па фактах забойства Ганчара і Красоўскага.

На працягу гэтага расследавання мы вырашылі падключыць афіцэра КДБ Генадзя Углыніцу. Гэты чалавек на працы «курыраваў» апазыцыйныя палітычныя партыі і арганізацыі. У тым ліку і нашу. Ён пабачыў рэальныя вынікі нашай працы і сур'ёзныя арганізацыі, стаў адносіцца да нас больш лагідна. У лістападзе пасля адстаўкі Мацкевіча ў нашых адносінах адбыліся сур'ёзныя змены. Ён пачаў аказваць нам дапамогу, напрыклад, папярэджваў нас аб небяспецы з боку Савету Бяспекі.

Пытаньне: Ці не баяліся вы, што КДБ стане выкарыстоўваць вас з нейкімі сваімі мэтамі?

Адказ: Мы пралічвалі такія варыянты, але тая інфармацыя, якая ішла ў выніку гэтага абмену, не магла прадстаўляць для нас, для ўсёй апазыцыі ніякай рэальнай пагрозы.

Пытаньне: Зараз ходзяць чуткі, што Жарнасек быў завербаваны «ворганамі»...

Адказ: Ня трэба думаць, што толькі «ворганы» могуць праводзіць спецыяльныя аперацыі. Андрэй займаўся зборам інфармацыі па ўсіх накірунках. Для гэтага яму прыходзілася ўваходзіць у розныя вобразы, у тым ліку, якія былі ня вельмі прыемнымі для некаторых апазыцыйных дзеячоў.

Ён з'яўляецца сапраўдным патрыятам Беларусі. Андрэй стаяў даўга ў нашай арганізацыі. Мы давяраем яму на ўсе сто адсоткаў. Гэта сапраўдны прафэсійнал

свайёй справы.

Пытаньне: Хто выйшаў на Мяцельскага — вы ці Углыніца?

Адказ: На Мяцельскага выйшлі мы.

Пытаньне: Чаму яма, паказаная на касэце, аказалася пустой?

Адказ: Было б дзіўна, каб генэрал Навумаў, людзі якога падзроны ў забойстве, знайшоў бы там трупы і машыну. Пасля з'яўлення першай касэты з закрытым тварам чалавека і касэты з Углыніцам і Жарнасекам, прайшло больш за тыздзень. Мы ўжо тады ведалі гэтае месца. Мы тады знайшлі машыну. Але мы вырашылі ў першай касэце не даваць канкрэтыкі, бо баяліся за жыццё сведкі. Мы зараз маем дзве версіі, чаму не знайшлі машыну. Першая — за гэты час яны дасталі і перахавалі машыну. Другая версія — машына была закапаная на большай глыбіні, і пры раскопках «сапёры» Навумава не дакопвалі да яе.

Пытаньне: Журналісты кажуць, што гэтая яма парасла травою, што па паласе ніхто доўгі час не хадзіў і так далей...

Адказ: Маскіроўка ў лесе гэта аснова падрыхтоўкі любога падраздзялення. Мы таксама можам замаскіраваць любы аб'ект так, што ніводзін журналіст ня вызначыць як ён выглядаў да гэтага. Тым больш, што часу яны мелі дастаткова. Я сам быў на гэтым месцы тройчы. Ёсць яшчэ тры сведкі, акрамя Жарнасека і Углыніцы, якія пацвердзяць, што наш прыбыр зафіксаваў наяўнасць буйнога металічнага прадмета памерамі прыкладна 2 на 3,5 мэтры непасрэдна ў яміне.

Пытаньне: Так, магчыма, вам не варты было называць канкрэтную месца, а самім паспрабаваць выкапаць доказы?

Адказ: Першапачаткова мы і хацелі так зрабіць — на першай касэце не называецца канкрэтная месца захавання. Мы плянавалі прывесці туды журналістаў. Аднак пасля адбыліся падзеі, пасля якіх стала зразумела, што на паласу мы ўжо ня вернемся. Спачатку знік сведка. Пасля ў рукі міліцыі трапіла абсталяванне, з дапамогаю якога мы знайшлі машыну. Углыніца і Жарнасек пачалі пагражаць канкрэтнае небяспека. Акрамя таго, мы мелі інфармацыю, што машына можа быць замініраванай. Да акцыі па раскопцы трэба было сур'ёзна падрыхтавацца, бо частка САХРу знаходзіцца ля паласы.

Пытаньне: Дзе зараз знаходзіцца Жарнасек і Углыніца?

Адказ: Яны знаходзяцца ў бясцёпным месцы.

Пытаньне: Пагадзіцеся, з'яўленне афіцэра КДБ побач з лідэрам «Краю» выглядае вельмі дзіўна...

Адказ: У Беларусі шмат сумленных афіцэраў. І ў КДБ, і ў пракуратуры, і ў арміі. Яны зрабілі свой выбар, і хутка вы ў гэтым пераканаецеся.

Праўду, толькі праўду!

«Калі паслухаць і паглядзець Беларускаяе радыё і тэлебачанне, то нам патрэбна з вамі галасаваць за Александра Лукашэнку. Бо ён гаворыць праўду, і толькі праўду. Але вось на сустрэчы ў Расіі з ветэранамі вайны Аляксандр Рыгоравіч, паклаўшы руку на сэрца, томным голасам гаворыць: «Уважаемые ветераны! Я понимаю вашу боль: мой отец также погиб в годы войны». Аляксандр Рыгоравіч нарадзіўся праз 9 гадоў, як закончылася вайна, — доўга яго насіла маці, — распаўёў 2 верасня на сустрэчы з выбаршчыкамі Мінска старшыня АГП Анатоль Лябедзька. — Як гавораць на Беларускім тэлебачанні, Аляксандр Рыгоравіч — самы просты і сціплы чалавек. І вось гэты сціплы просты чалавек прыходзіць у храм Божы на Паску. Яго вітае пастава: Хрыстос уваскрэс! Ён зноў, паклаўшы руку на сэрца, сціпла кажа: «Спасибо!». Нам кажуць на тэлебачанні, што ён самы лепшы сем'янін. Але ў гэтага прастадушнага

га атэіста жонка ўжо сем гадоў, як дзекабрыстка, жыўе недзе там, далёка ад Мінска. Нам кажуць, што Аляксандр Лукашэнка мае вялікі аўтарытэт у міжнароднай супольнасці. Але мы ўгадваем, што за сем гадоў ён меў толькі адзін афіцыйны візіт у Францыю. У 96-м годзе французскі амбасадар гаварыў: мы зыходзім з канцыпцыі «моцныя добры настаўнік — дрэнны вучань». Вось мы яго запрасім у Парыж, дамо яму некалькі ўрокаў дэмакратыі — і ўсё зменіцца. Вяртаецца А.Р. дахаты і кажа: «После наших бесед Жак Ширак сказал, что многое надо перенимать из опыта Беларуси!». Калі за сем гадоў кіраўнік дзяржавы толькі адзін раз выязджае ў Еўропу, то гэта не кіраўнік дзяржавы, — такую жорсткую характарыстыку дзеючаму кіраўніку дзяржавы даў давераная асоба адзінага кандыдата Анатоль Лябедзька.

Адзел інфармацыі

Бюлетэняў будзе з лішкам

З мэтай фальсіфікацыі вынікаў выбараў «ужо надрукаваная дадатковая колькасць бюлетэняў». Такую заяву зрабіў кандыдат у прэзідэнты Беларусі Уладзімір Ганчарык 31 жніўня падчас выступлення на Беларускім радыё.

Паводле словаў Ганчарыка, цяперашняя ўлада лічыць сваім галоўным дасягненнем адсутнасць вайны. «Аднак вайна супраць свайго народа выдзецца ўжо даўно. Вайна — на парозе дома кожнай беларускай сям'і. Краіну ператварылі ў Брэсцкую крэпасць, якая абараняе на заходніх межах Расію. Першая прыкмета гэтай вайны — непрыкрытая хлусня свайму народу. Для аплаты перадвыбарнай кампаніі Лукашэнка на сутнасці выстаўлены на продаж найбуйнішняя беларуская прадпрыемствы — МАЗ, «Беларуськалій»... І няхай паспрабуюць сказаць, што гэта няпраўда. Ёсць запісы гэтых перамоваў, ёсць запісы гэтых дамоўленасцяў з расійскім крымінальным капіталам. Не пужайцеся, што Ганчарык Захаду прадаецца. Прадаліся ўжо іншыя — не Захаду, але ў гэтым няма адрознення. Капітал, тым больш крымінальны, усюды адзін», — заявіў кандыдат. На яго думку, «не дарэмна па Беларускім тэлебачанні ў падтрымку Лукашэнкі выступаюць вядомыя расійскія палітыкі». «Не ад вялікай любові да Аляксандра Рыгоравіча яны гэта робяць. Іншая ў іх любоў, бо яны і ёсць пакупнікі гэтых прадпрыемстваў. Гэта горкая праўда, якая ўтойваецца ад народа», — сказаў Ганчарык.

У сваім выступленні кандыдат прывёў звесткі, якія, як ён мяркуе, сведчаць пра страх улады перад народам. У прыватнасці, «для падраздзяленняў унутраных войскаў нядаўна закуплена больш за 2 тысячы новых камілектаў рыштунку, які выкарыстоўваецца для разгону мірных дэманстрацый і мітынгаў».

Дамітрый УЛАСАЎ

Піць ці не піць?

Размова ідзе «ўсяго толькі» пра ваду. Справа ў тым, што піць яе часам даволі небяспечна.

Пытанне першае: адкуль бярыцца вада? У лепшым выпадку са свідравін, а часцей за ўсё проста з рэчкі. У тую ж рэчку потым зліваецца і адпрацаваная вада. І каб толькі вада! Усе нечыстоты і нават смецце ідуць у тыя ж сцёкі. (Пэўная частка насельніцтва ўпарта не хоча прызнаць, што каналізацыя – не смеццэправод, і адпраўляюць у гарлавіну ракавіны самыя нечаканыя рэчы.) А гэтыя самыя «цвёрдыя» і «вадкія» адходы яшчэ ў не такім далёкім чалавечым мінулым рабіліся прычынай вымірання цэлых гарадоў, паколькі з'яўляюцца выдатным асяродкам для ўсялякіх эпідэміяў. Сцёкавыя воды, трапляючы ў калодзежы, неслі ў сярэднявеччы чорную востру, чуму, халеру. І нельга сказаць, што ў сучасным свеце не засталася хвароб, якія могуць патрапіць у нашы арганізмы з вадою.

Статыстыка даўно палічыла, у што абыходзіцца прыродзе жыццядзейнасць арганізма сярэднестатыстычнага грамадзяніна. Арганізм вагой у 70 кілаграмаў «вырабляе» ў суткі: так бы мовіць, цвёрдых адходаў 120-150 грамаў, вадкіх – 1,2-1,5 літра, у тым ліку мачавой кіслаты – 0,63 грама, мачавіны – 21 грам, азоту – 13 грамаў, гіпуравой кіслаты – 0,56 грама, крэціну – 1,05 грама, аміяку – 0,78 грама. За сярэдняй працягласці жыцця атрымліваецца ўнушальны аб'ём «прадукту другаснага»: 30 – 40 тысяч літраў і 3-4 тоны. І ўсё гэта трэба нейтралізаваць ці хоць бы накіраваць прэч з населенага пункта. Адштурхоўваючыся ад гэтых лічбаў, мільённы горад за суткі выдае і мусіць некуды падзець 1,5 млн. літраў мачы і 150 тон калу. Але куды?

Першая каналізацыя з'явілася за 2500 гадоў да нашай эры ў старажытным Егіпце. У 6 стагоддзі н.э. у Рыме з'явіўся канал «клаака максіма», які выдатна функцыянуе і ў нашыя дні. Першая сцёкавая труба на абшарах цяперашняй Расіі з'явілася ў Ноўгарадзе ў 11 стагоддзі, а да 1914 года гэта краіна мела «каж» 17 гарадскіх каналізацый. У СССР пачатку васьмідзесятых аб'ём сцёкавых вод складаў ужо 120 кубаметраў у суткі. Адна непрыемнасць: у адрозненне ад прыродных каналізацый, якія функцыянуе 26 стагоддзяў і пражыве яшчэ столькі ж, у Саюзе з якасцю было ўсё нашмат горш. Нашай краіне дасталіся такія ж самыя савецкія каналізацыі. Іх,

Фота Ю. ШАПКА

паводле нейкай невядомай схемы, штогод раскопваюць, хоць плуць ўсё роўна мала.

У нашай кліматычнай зоне каналізацыйныя трубы пралягаюць на глыбіні двух метраў. Блага тое, што дзеля эканоміі сродкаў іх кладуць у адзін кораб з водаправоднымі, праз якія мы атрымліваем пітную ваду. Справа ў тым, што пры звыклым для нас двухразовым адключэнні вады (летам – на прафілактыку і восенню – перад пускам гарачай вады ў ацяпленне) трубы, утвараючы ўнутры сябе разрад-жэнне, якому спрыяе іх нечаканая пустага, пачынаюць узмоўна ўсмоктваць усё, што ні ёсць навакол. А што за труба пралягае побач? І як бы часта не раскопвалі трубы, ламаючы асфальт, скопваючы кветнікі і ператвараючы двары ў нешта сярэдняе між палігонам і будынкаў, трубы як мелі чечы, так і цякуць на наступны год. Водаправодныя трубы з цэмамі, усмактаўшы порцыю заразы падчас «раскопак», і робяцца крыніцай рознай заразы.

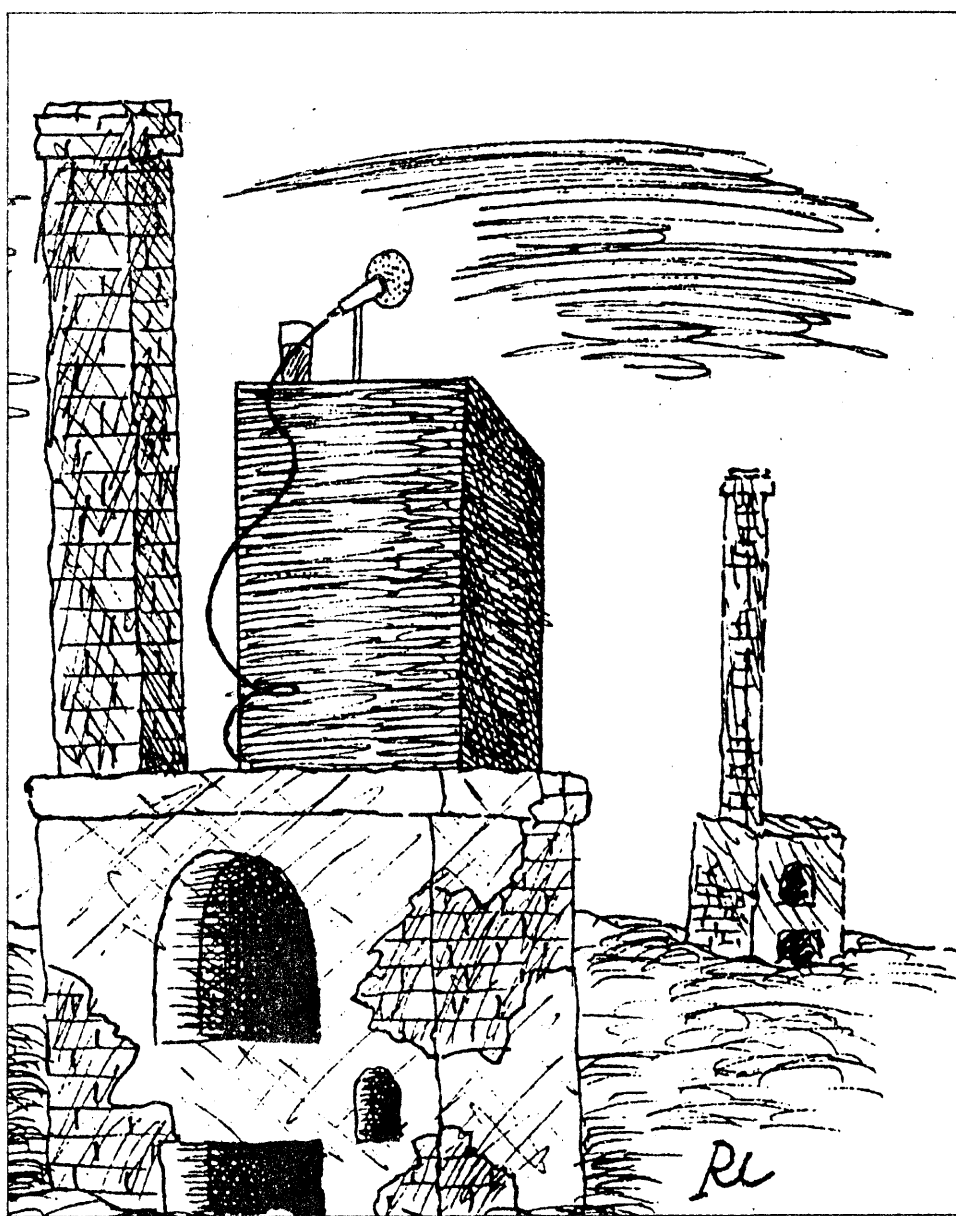
Канечне, можна радавацца, што зараз не нейкае сярэднявечча і на ўсе беды ў нас ёсць свой пралетарскі адказ – хлорка, дзякуючы якой мы не памрэм ад крывавага паносу. Падчас яснай паводкі і аварыйных работ па прычыне працякання ўтрыманне хлору ў вадзе ў некалькі разоў перавышае ўсе дапушчальныя нормы. Часам у дзесяткі разоў! Прызвычаішыся да гэтага як да належнага, мы зусім забыліся, што хлор – даволі моцнае атручальнае рэчыва. Гэта ім у першую сусветную

клетачных мембран арганізма, робячы іх няздольнымі да нармальнага метабалізму.

Так што перш чым напіцца з-пад крана вады, добра падумаем, што вы зараз праглынеце. Што ж рабіць? Кінуць піць ваду зусім немагчыма, бо калі рабіць заўжды ўсё як след, варта б кінуць проста жыць. Застаецца толькі мінімізаваць шкоду. У кожнага тут свой рэцэпт. Па-першае, ваду адстойваюць, бо нават кветкі ў вазонах гінуць ад хларавай вады. Па-другое, ваду можна (і трэба) кіпяціць, што засцеражэ не толькі ад нейкай часткі хлору, але і ад нейкіх хваробатворных мікрабаў, недабрых хлоркай ці прывыкшых, як і мы. Есць і трэці спосаб: выкарыстоўваць толькі купленую пітную ваду. Але сёлетні скандал, сутнасць якога ў тым, што на Захадзе высветлілі: у бутэльках такая ж вада, як і пад кранам, няма веры ў «экалагічна чыстую, з артэзіянскіх свідравін». Чацвёрты спосаб – фільтры. Іх вялікае мноства і ступень ачысткі ў іх розная. Ды і тут не ўсё гладка: кажучы, што яны прапускаюць толькі саму малекулу вады, пакідаючы нас без неабходных мінеральных соляў. Але, згадзімся, усё гэта лепей, чым выпіць усю тую брыдоту, аб якой гаварылася вышэй.

Кардынальна б вырашыла праблему поўная «рэформа» каналізацый па прыкладу развітых краін, у якіх для ачышчэння вады выкарыстоўваецца не хлор, а апраменьванне. Ды і з трубамі трэба нешта рабіць: усё ж не бульба, каб выкапваць іх штогод.

Арыя ГАТАЛЬСКАЯ

АДКРЫТЫ ЛІСТ

Гражданин руководитель государства!

Обращаюсь к вам с открытым письмом, в котором ставлю перед вами вопрос об истинном отношении возглавляемой вами вертикали власти к бывшим узникам фашистских концлагерей, так как именно вы являетесь гарантом прав граждан на территории РБ.

Суть конфликта состоит в том, что государственные чиновники, начиная с районного отделения «Белтелеком» г. Жлобина Гомельской области, заканчивая работником, осуществляющим прием граждан в администрации президента, не могут или не хотят найти отрезок телефонного кабеля для телефонизации квартиры моей матери – Туменок Тамары Антоновны, 1925 г.р., пенсионерки, бывшего узника концентрационного лагеря «Равенсбрюк». Закон предписывает им сделать это. На неоднократные обращения в государственные инстанции потребовать от служащих РО «Белтелеком» исполнения закона «О ветеранах» ответа нами по существу получено не было.

Вероятно, в преддверии ускользающей от вас легитимности вы забыли про закон «о ветеранах» от 12 июля 2001 № 44-3, либо он был обнародован в преддверии близких выборов в рекламных целях, чтобы народ знал, кому обязан.

Чиновники, по-видимому, тоже это чувствуют, поэтому и не собираются его выполнять. Будучи на приеме в Комитете Госконтроля, а затем и в вашей

приемной, у меня создалось такое впечатление, что закона «Об обращении граждан» они не читали, а зачем находятся в кабинете, уже забыли.

С особым цинизмом и равнодушием пришлось столкнуться в вашей общественной приемной, гр. президент, 22 августа 2001 г. Кроме «спрятанных» под столом глаз вашего помощника и нежелания решать вопрос по существу, я более ничего не заметил. Речь ведь шла, гр. президент, о тех льготах, которыми вы окружили ветеранов. Ведь это вы провозгласили одним из приоритетов государства заботу о бывших узниках. Теперь мы знаем истинную цену этой заботе, ветераны нужны вам один раз в пять лет, а все остальное время власть существует сама по себе и для себя, чтобы достичь той цели, все средства хороши.

Если кто-то имеет смелость открыто заявить о «бесправии», происходящем в стране, тогда на него быстро находится управа.

Это письмо написано мной с единственной целью показать истинное отношение теперешней власти к народу и с надеждой на перемены к лучшему.

Если вас, гр. президент, по какой-либо причине заинтересует история 76-летней пенсионерки, прошедшей «Равенсбрюк», живущей на ишенскую пенсию и обкладываемой налогом вами 12 июля 2001 г, адрес и ответы ваших чиновников в редакции.

ТУМЕНОК В.И., Минск

Беларуская нафтаперакачка самая танная

Галоўнай праблемай беларускіх нафтаперапрацоўчых заводаў з'яўляецца глыбіня перапрацоўкі нафты. Пра гэта заявіў віцэ-прэзідэнт канцэрна «Белнафтахім» Сяргей Мішын 30 жніўня на прэс-канферэнцыі ў Мінску.

Цяпер глыбіня перапрацоўкі нафты складае каля 64%. Па словах Мішына, гэта «прыводзіць да сур'ёзных страў, паколькі амаль палова выпускаемай прадукцыі прыходзіцца на топачны мазут, які танней за светлы нафтапрадукт». Для вырашэння праблемы вядзецца рэканструкцыя мазырскага і наваполацкага НПЗ. У выніку глы-

біня перапрацоўкі нафты на ВА «Нафтан» дасягне 78%, а на ААТ «Мазырскі НПЗ» – 84%, магутнасці па перапрацоўцы сыравіны – 918 млн. тонаў адпаведна.

Як паведаміў віцэ-прэзідэнт «Белнафтахіма», у студзені-ліпені прадпрыемствы трубаправоднага транспарту перакачалі каля 58 млн. тонаў нафты, у тым ліку транзітам – амаль 50 млн. тонаў. Пры гэтым, адзначаў Мішын, транзіт нафты праз Беларусь каштуе Расіі значна танней, чым праз Украіну і Прыбалтыку (напрыклад, праз Украіну – 5,2 долара за тону, так як праз Беларусь – 2,4 долара).

Дамітрый УЛАСАЎ

Крэдыт на дарогі

Акцыянерны ашчадны банк «Беларусбанк» выдаць Камітэту па аўтамабільных дарогах пры міністэрстве транспарту і камунікацый Беларусі крэдыт у суме 30 мільярдаў рублёў.

Як паведаміў БелаПАН у Камітэце па аўтадарогах, больш як 20 мільярдаў рублёў са сродкаў укаванага крэдыту плануецца накіраваць на пагашэнне даўгоў перад падраднымі арганізацыямі за раней выкананых прац па будаўніцтве і рамонт аўтамабільных дарог агульнага карыстання.

Паводле наўных звестак, урад Беларусі ўжо прадаставіў «Беларусбанку» гарантыю ў пагашэнні гэтага крэдыту і выплаце працэнтаў па ім. Гарантыя забяспечана есца сродкамі мэтавага бюджэтнага рэспубліканскага дарожнага фонду і будзе аформленая міністэрствам фінансаў пасля заключэння Камітэтам па аўтадарогах крэдытнага дагавора аб парадку пагашэння і абслугоўвання згаданага крэдыту паміж мінфінам і камітэтам.

Аляксей АРЭШКА

«Цэйс» дапаможа

Вядомая кампанія «Карл Цэйс», паспяхова працуючая ў Беларусі больш за 10 гадоў, пашырае сваю дзейнасць на рэспубліканскім рынку медыцынскай тэхнікі.

Як паведаміў БелаПАН менеджэр па продажы абсталявання кампаніі «Карл Цэйс» Андрэй Фурс, у маі 2001 года кампанія падпісала пагадненне аб перадачы прадстаўнічых правоў на тэрыторыі рэспублікі з прадстаўніцтвам швейцарскай фірмы «ЭнтрыДэл С.А.». Паводле словаў Фурса, за мінулы час прадстаўніцтва выйграла шэраг буйных тэндэраў на пастаўку лабараторных мікраскопаў для біялагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і нейрахірургічнага комплексу для 5-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы, а таксама комплексаў светлавых мікраскопаў для цытагенетычнай службы. Заклю-

чаны кантракты на пастаўку электроннага мікраскопа для БДУ і аснашчэнне дыягнастычнага ЛОР-кабінета для спартыўнага дыспансера. Паводле словаў Фурса, фірма таксама брала ўдзел у аснашчэнні новага цэнтру рэспраўтэччай чалавека «Эмбрыо» пры 1-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы і лабараторыі 8-й бальніцы.

Пачынаючы з 1990 года абсталяваннем з фірменным знакам «Карл Цэйс» аснашчаліся многія ўстановы Мінска. А ў 1996 годзе кампанія сумесна з Беларускім оптыка-механічным аб'яднаннем стварыла сумеснае прадпрыемства «Цэйс-Бел-ОМА», якое займаецца вытворчасцю механічных і аптычных дэталей, вузлоў і кампанентаў для такіх падраздзяленняў фірмы, як медыцынская тэхніка і светлавая мікраскапія.

Вольга АСПЕНКА, БелаПАН

Эстэтыка школьнага харчавання

З новага навучальнага года ў 11 школах Барысава, Слуцка, Вілейкі, Маладзечна, Жодзіна і Салігорска, якія абслугоўваюць прадпрыемствы дзяржаўнага гандлю, арганізацыя школьнага харчавання будзе адбывацца павольна. Па першым часе ў выглядзе эксперыменту.

Замест саўковага «общепита» для школаў Міншчыны ўжо працаваны больш цывілізаваныя формы харчавання. Са словаў начальніка аддзела тэхналогіі і арганізацыі грамадскага харчавання ўпраўлення гандлю, грамадскага харчавання і спажывецкіх тавараў Мінблвыканкама Галіны Васілевіч, цяпер школьнікі атрымліваюць магчымасць харчавацца на «шведскім stole» альбо замаліць сабе абед сёння на заўтра, альбо аддаць перавагу школьнай кавярні.

«Шведскі стол» ва ўмовах школьнай сталёўкі, напрыклад, будзе выглядаць як дзве паўтараметровыя вітрыны – з падаграваным і ахалоджаным – з гаспадарчымі стаякамі ў выглядзе глы-

бокіх патэльняў з 2-3 відамі страваў, салатаў, гарніраў. Па сістэме замовы «сёння на заўтра» сярод некалькіх варыянтаў меню кожнае дзіця зможа выбраць штодня тую страву, якая яму больш даспадобы. Такім чынам, нарэшце, дзеці атрымліваюць тое, чаго ніколі не мелі – магчымасць выбару.

Нічога новага ў гэтых распрацоўках няма – усё апрабавана на мяжы, але прыстасаванне сусветны вопыт да нашых умоваў нялёгка. Навідавоку тое, што для арганізацыі любога «шведскага стала», нават сярод дарослых, а што тут казаць пра дзяцей, наяўнага ў насельніцтва ўзроўню выхавання недастаткова. Схапіць як мага больш, пакуль гэтага не зрабіў нехта іншы: здаецца, што гэты ўмоўны рэфлекс перадаецца з генамі. Таму сістэма харчавання «шведскім сталом» найперш будзе апрабавана ў трох «элітных» школах у Слуцку, Вілейцы і Барысаве, а далей будзе бачна, ці прыжывецца яна.

Але эксперыментальнае ўкараненне абноўленай сістэмы школьнага харчавання ў гэтых школах адбудзецца не з 1 верасня, а трохі пазней, бо ўсё ўкладзена тым, што ў айчынай прамысловасці не вырабляюць тыя ж вітрыны і патэльні, не кажучы ўжо пра іншае адмысловае абсталяванне, якога вымагае намеркаваная сістэма школьнага харчавання. Закупку імпартавага абсталявання (з тысячы долараў за адну вітрыну ці 30 долараў за патэльню) абласная бюджэтная праграма па пераабсталяванні школаў не пацягне, бо, акрамя гэтага, на ёй «вісіць» 66% замартызаванага школьнага абсталявання і 100% замартызаванай школьнай мэблі.

Пакуль жа з 1 верасня толькі ў дзвюх школах у Слуцку і Маладзечне дзеці пачнуць харчавацца па сістэме папярэдняга накрывання сталёў, які звычайна гэта робіцца ў санаторыях. Гэта значыць, што на кожным stole, разлічаным на 6-8 чалавек, будуць стаяць супніцы і салатніцы,

з якіх дзеці будуць накладваць сабе ежу самастойна.

Ніякіх істотных зменаў у складзе меню ці якасці ежы новаўтворэнні не прынясуць. Магчыма, з часам, калі харчавая прамысловасць наладзіць выпуск харчу малой вагі, у школах на абед пачнуць даваць ёгурты, 25-грамовыя глазураваныя сыркі ці 30-грамовыя сасіскі. З коштамі таксама ніякіх зменаў пакуль не адбудзецца, і як раней можна будзе падсілкавацца за 200-400 рублёў, з якіх бацькі аплачваюць нязначную частку.

На аплату аднаго школьнага абеду з мясцовых бюджэтаў выдаткоўваецца 4% ад мінімальнага заробку. На тое, каб накарміць 240.000 школьнікаў вобласці, трэба штогод больш за 8 мільярдаў рублёў. Апрача таго, ёсць яшчэ 3.808 дзетак з малазабяспечаных сем'яў і 11.367 дзетак з падрыхтоўчых класаў, харчаванне якіх дзяржава аплачвае напоўну.

Алена ЛАБАНАВА

Такі футбол нам не патрэбны

Міліцыі загадалі раздзяваць людзей

Заканчэнне.
Пачатак на стар.1

Спраўдзіць ці наадварот абвергнуць гэтую інфармацыю падчас матча не ўдалося хоць бы таму, што гола ад беларускіх футбалістаў мы так і не дачакаліся. Што да самога футболу, то пераказваць тое, што было ўвечары 1 верасня на стадыёне «Дынама», пры тэлетрансляцыі, няма ніякага сэнсу. На жаль, Андрэй Шаўчэнка – украінец, а не беларус. Эдуард Малафееў учыстую прайграў Валерыю Лабаноўскаму. Аднак шанцы на 2-е месца ў групе, якое дае матчамасц патрапіць на чэмпіянат свету праз стыкавыя матчы, яшчэ застаюцца (першае пасля перамогі 3:0 над нарвежцамі за два туры да канца групавога турніру занялі палякі). Цяпер усе будзе залежаць ад таго, як зборная Беларусі згуляе ў двух астатніх матчах, пакуль што мы на адно ачко адстаем ад украінцаў. Цяпер саперніцтва з імі праягнацца завочна. Але з такой гульні, якую паказала наша каманда 1 верасня, перспектыва стыкавых матчаў бліжэй да нашых паўднёвых

суседзяў. У гэтым сезоне беларускія заўзятары такога расчаравання, як ад гэтага першавярснага матча, яшчэ не мелі. У сустрэчы з украінцамі яны пачалі пакідаць трыбуны за 15 хвілінаў да канца гульні.

Але негатыўных эмоцыяў можна было набрацца на гэтым футболе і без шэрай паразы. І рэч не толькі ў перадматчавым абсурдным безквіткоў. Беспрэзэдэнтны дагэтуль захад па ахове парадку на стадыёне і ягоным наваколлі часам ператвараліся ў амаль што надзвычайныя і празмерныя. Тое, што дужа пільнавалі ўкраінцаў, якіх у Мінск прыехала каля тысячы, зразумела. Пасля першага матча на вуліцах Кіева адбыліся досыць жорсткія ўкраінска-беларускія бойкі, праваахоўнікамі было затрымана некалькі дзясяткаў чалавек.

Нягледзячы на тое, што стадыён быў адчынены за дзве гадзіны да матча, міліцыя не вельмі каб спраўлялася з патокам балельшчыкаў. Каля некаторых сектараў узніклі пачынаў дзясяткамі чэргі незадаволеных людзей. Сотні людзей прапусцілі па 5-15 хвілінаў

футбола. Збоўшага з-за Лукашэнкі. Праход да таго месца, дзе той глядзеў футбол, на пэўны час ачапілі. Спыненаму на шляху да сваіх сектараў, дзе іх яшчэ чакалі немалыя чэргі, народу з-за міліцэйскіх шэрагаў заставалася адно што абуралася. Яно яшчэ больш узрасла, калі людзі даведваліся, з-за каго гэтая затрымка. Лукашэнку прывезлі на футбол пад самыя трыбуны роўна за дзесяць хвілінаў да пачатку матча. Сіні касцюм з белай бейсболкай заўзятары сустрэлі свістам. Дарэчы, на футболе быў заўважаны і яшчэ адзін кандыдат на прэзідэнта Уладзімір Ганчарык. Ён з'явіўся на стадыёне куды больш сціпла, чымсьці Лукашэнка, праўда, у агульнай чарзе не стаў, прайшоў, скарыстаўшыся статусам кандыдата на прэзідэнта.

Каб патрапіць на трыбуны, трэба было тройчы прайсці шматкоўкасную міліцэйскую варту. Заўзятары ад малых да жанчынаў абшуквалі, некаторых нюхалі на алкаголь. Ужо даўно прывычаліся беларускія фаны, што нельга прайсці на гульню з півам, няхай сабе і ў плазмасавай тары. Прывычаліся і да таго, што не пускаюць на стадыён з барабанами, горнамі і ўсім тым, чым можна падтрымаць зборную і што ў цывілізаваных краінах балельшчыкам даюць на ўваходзе на стадыён, абы толькі стукалі ды дудзелі (дарэчы, ва ўкраінскіх балельшчыкаў, што прыехалі на гульню, нічога падобнага не адбылося). Але чаму на гэты раз прымушалі выліць мінеральную ваду, выкінуць чыпсы і кінуць пад ногі непрачытаную газету – абсалютна незразумела. На стадыён не прапускалі нават з марозівам.

Яшчэ большае абурэнне выклікала ў масах забарона на ўваход на стадыён у аднаколерных футболках белага альбо чырвонага колеру. Тых, хто прыходзіў у падобнага колеру майках, незалежна ад таго, пенсіянер ты ці дзяўчынка, вымушаны былі альбо здаць футболку ў камеру захоўвання (нават калі на табе больш нічога апранута не было), альбо ісці глядзець футбол па тэлевізары. Тых, хто спрабаваў спрачацца, вялі на «выхаваўчыя працы» да аўтобуса з АМАПАм.

Тым не менш пад самы пачатак гульні, калі натоўп жадаючых трапіць у сектар стаў непамерна вялікім, міліцыянтам, каб не стварыць яшчэ адну «нямігу», давалася пускаць на стадыён усіх.

І ў самымнацыты сектар такім чынам прайшло каля стапачкі дзясяткаў запланаваных двухсот актывістаў маладзёжнага руху «Зубр». Яны расселіся ў адпаведнасці з месцамі такім чынам, што дзякуючы футболкам на трыбуне ўтварыўся вялікі бел-чырвоныя белы сцяг. Хаця ён і не быў паўнаважасны з-за прэзентуальных затрыманняў, але і журналісты, і міліцыянтны яго добра ўгледзелі. Пры гэтым трыбуна ўвесь час ажыўляла сумны сектар скандзіраваннямі лозунгаў і асвітаннем (разам з усім стадыёнам) прысутнага на гульні Лукашэнкі.

Праз пяць хвілінаў у сектар уварваліся байцы СОБРа, якім камандуе заападозваны дакументамі МУС у забойствах Паўлічэнка. Яны ў даволі жорсткай манеры ліквідавалі чырвоную паласу адбіраннем у актывістаў «Зубра» футболка. Нехта пажартаваў, што СОБРу мала чырвоных бярэтаў, ім яшчэ патрэбныя чырвоныя

футболкі, каб ужо зусім прыгожымі быць.

Частку футболак удалося схаваць і ў перапынку правесці перадыслакацыю людзей з мэтай зноў утварыць жывы сцяг, няхай сабе і меншых памераў. Рух быў заўважаны міліцыянтамі і пачаўся сапраўдны гвалт. Аднаго з актывістаў «Зубра» пацягнулі па прыступках да выхаду, астатнія пачалі за яго заступацца. Пачалася бойка, якая працягвалася каля пяці хвілінаў. Людзей пачалі пачкамі выкідаць з сектара і пры гэтым даволі моцна збівалі. Некаторым заламвалі рукі і вялі ў аўтобус, дзе збіццё працягвалася. Усяго з сектара было выкінута больш за 250 чалавек. Але моладзь на гэтым не супакоілася і ўтварыла на ганку стадыёна яшчэ адзін вялікі жывы сцяг з сваіх актывістаў, які быў зняты на відэа-стужку аператарамі КДБ.

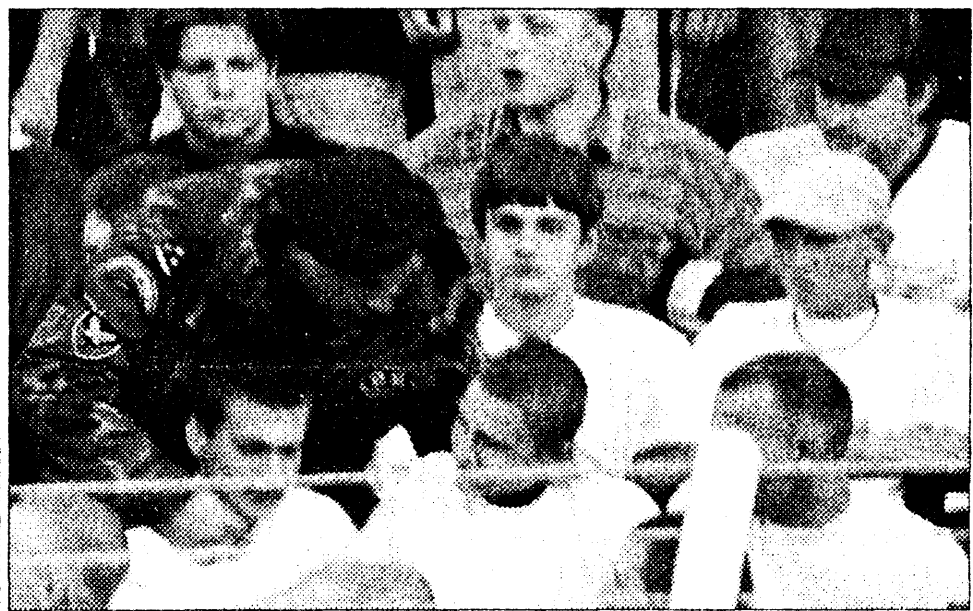
Тым часам у сектары №6 ма-

ладафронтаўцы ўзнялі некалькі нацыянальных сцягоў і таксама былі атакаваны брыгадай СОБРа на чале з самім Паўлічэнкам. Моладзь, пабачыўшы яго, пачала скандаваць «забойца». Усяго было затрымана болей сотні маладафронтаўцаў. Лідэра МФ П.Севярынца затрымалі «для высвятлення асобы» яшчэ да гульні.

У перапынку матча пасля прайгранага 0:1 першага тайма быў наладжаны міні-канцэрт, падчас якога ў спевака Уладзіміра Ухінскага на песні пра «тройку каурых скакуноў» двойчы(!) перарывалася фаннаграма. Пасля гэтага мала ўжо хто верыў, што нашы змогуць адыграцца. Так, на жаль, яно і сталася.

На матч Беларусь–Польшча таксама ўвольны продаж паступіла ўсяго толькі чвэрць квіткоў. Гісторыя паўтараецца.?

Кірыл КАРЫМОНТ,
Аляксей СТАЎБУД

КУЛЬТУРА

Юбілейны канцэрт «Ліцьвінаў»

5 верасня ў сталічным Доме культуры трактарнага завода прайдзе юбілейны канцэрт фальк-гурта «Ліцьвіны». Праграма называецца «Ліцьвінам» — 10 гадоў.

«Ліцьвіны» — адзін з самых вядомых фальклорных калектываў Беларусі. Цікавы факт тое, як гурт атрымаў сваю назву. Адбылося гэта выпадкова яшчэ ўлетку 1990 года. Тады на адным з першых выступіў тады безыменнага гурта «Ліцьвінамі» яго назваў канферансе, зацеміўшы, што «без назвы выступаць нельга». Але паўнаважаснае існаванне гурт, па словах ягонага кіраўніка Уладзіміра Бярберава, вядзе ад кіеўскага выступу зімой 1991 года.

Што да замежных гастролі, якраз за межамі Беларусі, асабліва ў Польшчы і ва Украіне, «Ліцьвінам» даводзіцца выступаць болей, чымсьці на радзіме. Тут афішаў «Ліцьвінаў» нешта не відаць. Папярэдні юбілейны канцэрт музыкі далі акарат у Кіеве на імпрэзе ў межах З'езда ўкраінцаў свету і святкаванняў 10-ых угодкаў незалежнасці гэтай краіны.

За 10 гадоў творчасці «Ліцьвіны» выпусцілі 4 альбомы: «Галуб на чарэшні, галубка на вішні», «Неба і зямля», «5 сакавіка» і апошні «Ой, у лузе-лузе». На юбілейным канцэртце, як распавёў У.Бярбераў, музыкі выканаюць песні з усіх альбомаў. Апрача таго, будуць згра-

няны шэраг новых кампазіцыяў, у тым ліку падрыхтаваных адмыслова да юбілею.

У «Ліцьвінаў» унікальныя і амаль забытыя музычныя інструменты. Нешта выкарыстоўваецца, а штосьці проста ляжыць у спецабласці музэі інструментаў гурта. Прыкладам, гэта этнаграфічныя цымбалы маладзечанскай і вілейскай традыцыяў ручной работы з неакадэмічным гучаннем, трохрады гармонік «Петраградка». Ёсць яшчэ дуды і скрыпкі вясковай работы. Паводле У.Бярберава, нейкага асаблівага дагляду старых музычных інструментаў няма. Ён кажа, што ўсё старое, дарэвалюцыйнае зробленае вельмі добра, і ў якасці прыкладу прыводзіць выпадак з гармонікам, з якім пасля расцяўрацы трохі было праблемаў. Прычым падводзіла менавіта адрастаўраваная частка, а астатнія функцыянавалі як мае быць.

У рэпертуары «Ліцьвінаў» — народныя песні, абрадавая і танцавальная музыка. Стыль гурта ягоны кіраўнік вызначае як рэтра-стыль, тыповы для пачатку 20-га стагоддзя. Стылізацыя фальклору прысутнічае, «але не да сённяшніх стыляў», «гэта не сённяшні погляд на фальклор».

Паводле чутак, «Ліцьвіны» могуць быць запрошаныя выступаць у тэатры «Песняроў», які стварае Уладзімір Мулявін.

Кірыла МІНСКІ

Астрологический прогноз

от Вероники Кудрявцевой на 3 - 9 сентября

ОВЕН. Понятие служения обретает конкретный смысл. Но в данном случае один из полюсов — апеллируйте к общественному мнению и опирайтесь на команду, друзей или единомышленников. К четверту вы полны сил, обаяния и сможете порадовать благожелательным новостям или любовным чарам, поэтому имеет смысл назначать на этот день самые «капризные» мероприятия. Кто-то подарит подарок в четверг или субботу, о котором вы давно мечтали.

ТЕЛЕЦ. Казалось, в понедельник ваш рейтинг стабилен, но во вторник и среду кто-то «подложит свинью». В четверг имеет смысл сделать ставку на обиженных или на посредников, нежелательно делать что-либо своими собственными руками. Экономическая платформа достаточно надежна, не исключены попустуления от партнеров. Непроверенные факты, документы и ошибки в расчетах в воскресенье — результат игры, а не случая.

БЛИЗНЕЦЫ. Вы с супругом или партнером по разные стороны баррикад, но к четверту выработаете общую линию. Дом, семья и дети являются основным мотивом, побуждающим к действиям. Намечается встреча на высшем уровне в четверг, из которой вы выжмете для себя максимум возможного. Вы ощущаете свою привлекательность, внешний вид играет не последнюю роль. Обновляйте гардероб, неплохо бы заняться машиной в понедельник или субботу.

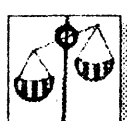
РАК. Вы на острие общественного мнения, порой вынуждены отвечать за чужие действия или просчеты. Не исключено, что кто-то вяжется в борьбу амбиций. Однако вы не забываете о хлебе насущном, собирая обильный урожай в четверг и субботу. Вам предоставляются новые возможности на работе, лучше всего заняться карьерой. Не бойтесь пересаживаться на другие стулья в кабинете.

ЛЕВ. Как бы ни потерял в одежде в результате игр на работе. Зато в четверг вы способны рассчитывать за все обиды и долги сразу, не забывая устроить себе обильный праздник. Вы способны блеснуть талантами, создать союз. О вас думают лучше, чем есть на самом деле, и это весьма выгодно для создания правильного имиджа и рекламной кампании. Апеллируйте к тому, кто отличается боевыми качествами и незанятностью репутацией честного человека.

ДЕВА. В первой половине недели не приходится мечтать о покое. В четверг кто-то готов «подстелить вам солому», общественное мнение формируется по желательному сценарию. В субботу любимым человеком или собственным ребенком создается для вас остров благоденствия. Несмотря на защиту тех, кто вам должен, некоторые усилия прикладываются для ликвидации конфликта с друзьями, командой или влиятельными лицами в воскресенье.

ВЕСЫ. За вашей спиной предпринимаются меры калейдоскопического разнообразия, поэтому непростое удержаться на плаву, вас могут ограничить в действиях. Иммунитет несколько ослаблен. Однако колесо фортуны все еще на вашем поле, способствуя созданию немалого имиджа посредника в коллективных мероприятиях. Отличный период для создания взаимовыгодного союза, устройства детей в жизни. А в четверг — не ошибитесь в симпатиях, выстраивая очередь поклонников.

СКОРПИОН. Аналитики или авантюристы разных мастей и разными методами навязывают свои проблемы в первой половине недели. Не упустите свой шанс, касающийся недвижимости или обустройства домашнего очага. Перепадет кусочек от сладкого пирога в четверг или субботу — кому материальный, а кому любовный. В воскресенье вероятно вовлечение в спекулятивную историю или уплата штрафа.

СТРЕЛЕЦ. Кому-то придется ночевать на рабочем месте или напряженно выполнять профессиональный долг в первой половине недели. Случайные, почти телевизионные истории промелькнули перед глазами, и если от вас зависит их действие — участвуйте, будьте авантюристом. Четверг запомнится как время ярких приятных встреч, вероятен праздник на работе. Вы способны создать выгодный союз или брак в субботу.

КОЗЕРОГ. Вы можете вызвать интерес органов следствия или кто-то попытается покопаться в ваших тайнах. Однако у вас найдется действенный способ нейтрализовать «доброжелателей». В четверг не исключены важные закулисные переговоры. А у кого-то в этот день или в субботу намечается интригующая встреча с симпатичным человеком. В воскресенье оппонент готов подтасовать факты или документы.

ВОДОЛЕЙ. Вы действуете в экстремальном режиме, рискуете, вовлекая в процесс многих других людей. Хотя в четверг предоставляется шанс направить любую ситуацию в нормальное русло. Супруг способен помочь устроиться на работу или решить насущные профессиональные проблемы. Не исключено, что самые несмелые решаются заключить брак или союз. Вы пока на гребне волны и популярности, если методы благородные.

РЫБЫ. Несмотря на то, что выхи враждебные веют над вами, откуда ни возьмись — намечается помощь в размещении или получении из скрытых источников денежных средств. А в четверг определенно становится легче дышать, может решиться важный коммерческий или технический проект. Прием на высшем уровне окажется весьма кстати в этот день. В воскресенье из-за участия в какой-то игре могут «лишиться слова» или транспортное средство, средства связи.

Голоуны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спамытка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванняў аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі. Адрас: г.Мінск, пр-т газет «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Эміцер Жук. Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звызда» 220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ № 1755 Нумар падпісаны ў друку 2/09/2001 (15:00) Наклад — 9.410